

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO (AÑO) VIII
ŠTEV. (NUM.) 151
A V G U S T
(A G O S T O)
1940.

Slike na naslovni strani predstavljajo prizorčke iz življenja po vinorodnih krajih Argentine.

N A A K O N K A G U O

8. SEPTEMBRA ob 3.30 se vrši v salonu SAN JOSE
v ulici AZCUENAGA 158,

velika prireditev z zvočnim filmom

Linkove ekspedicije na Akonkaguo. V filmu bomo spremljali našega pokojnega Jožeta Kastelica vse do pod vrhom Akonkague in slišali tudi njegov poslednji govor.

Dobiček prireditve gre za potrebe naše revije
"Duhovno življenje".

Na programu bodo še nekateri drugi primerni filmi in naša slovenska pesem in še kaj drugega. Vsi bralci in prijatelji "Duhovnega življenja" boste z veseljem pritegnili k tej izredni priliki vse svoje znance in prijatelje.

VSTOPNINA BO 1 \$.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je mesečnik.

Uredništvo:

Pasaje Salala 60.

Urednik: Hladnik Janez.

Telefon 63 - 6832

Kliči od 11—13 ure in po 7 uri zvečer.

Ob sredah in petkih popoldne ni doma.

Uprava:

Paz Soldán 4924

Telefon 59 - 6413

Letna naročnina za Argentino 2 \$.

CERKVENI VESTNIK

4. avg. maša na Paternalu za Olgu Makuc in Rozalijo Ušaj. Molitve na Paternalu.

11. avg. maša na Avellanedi za Antonijo Čebokli. Molitve na Paternalu.

18. avg. maša na Paternalu za Ido Mavec. Molitve na Avellanedi.

25. avg. Maša na Avellanedi. Molitve na Paternalu.

Po novi uri je maša ob 10.30, molitve ob 16.30.

V Floresu bo maša 4. avg. za Andreja Cigoj; 11. avg. za Jožefa Zgonik, 15. avg. za Ivana Furlan, vselej ob 13 uri.

Rojakom v Rosariju, Cordobi in Parana. V septembru bo prišel na obisk izseljenski duhovnik Janez Hladnik.

14. avg. vigilijska k Vnebovzetju je post od mesa.

Na Cirilovo nedeljo smo imeli dvakrat lep praznik na Paternalu. Bilo je naše proščenje, ki smo ga res primerno slavili. Popoldne smo se zbrali v posebnem številu in nato še sedli k leno obloženim mizam. Naj izrečem posebno zahvalo gospe: Cotičevi, Paškulinovi in Kerševanovi, ki so imele čajanko na skrbi in da le ne le delo temveč tudi mnogo okusnih slaščic. Nemogoče pa je naštetiti vse tiste dobrotnike in dobrotnice, ki so poslali in prinesli toliko dobrot, da so bile mize prenapolnjene. Vsem naj velja topla zahvala.

Njim in vsem, tudi nenavzočim rojakom in rojakinjam pa spet ponovljamo prošnjo, da radi prihajate k naši službi božji in se potrudite posebno prijatelji petja, da se pridružite pevcem.

Vsak dan je bolj očitna potreba, da mislimo na lastno versko zbirališče. Nič nemogočega ni to. Zato se obračam na vse verne rojake, da se zaveste svoje potrebe in dolžnosti, pa boste videli, da bomo kmalu imeli nekaj, kar bomo imenovali: naše. Pridite! Vsak naj smatra za svojo dolžnost, da pride vsaj enkrat vsak mesec k naši službi božji!

Poročila sta se pri sv. Jožefu Andrej Lisjak iz Rihemberka in Alojzija Rogelja iz Vojsčice.

Krščeni so bili v Lurdu Karel Premrl, v Floresu Ivan Podvornik, na Paternalu pa Robert Iyan Mislej.

V zadevi krstov in porok, kakor tudi bolezni kličite telefonično na 63-6832, če ni odgovora, kličite 59-6413 in naročite da mi sporoče. Ta telefon je namreč v slov. šoli in ga imajo na srbi sestre, ki bodo že vedele, kdaj me dokličejo.

Bogomil Trampuž, misijonar v Ecuadorju je čisto obmolnil. Na pozvedovanje,

kaj je z njim, so odgovorili iz Ecuadorja, da je pred letom odpotoval v Sev. Ameriko, od koder se je vrnil pred meseci bolan. Kaj je sedaj z njim ne vemo. Častiti gospod je doma iz Kostanjevice na Krasu.

IZ UPRAVE

Gotovo boste vsi z zadoščenjem sprejeli vest o napovedani prireditvi za 8. sept. Prezanimiv film o ekspediciji na Akonkaguo, pri kateri se je zgubil naš rajni gospod Jože, bo gotovo vsak želel videti. Čist dobiček bo šel za potrebe naše revije, ki radi vojnih posledic trpi znaten primanjkljaj. Vsi boste radi zastavili svojo besedo, da se bo tisti dan dvorana napolnila. Povabite pa tudi vse znance kateregakoli jezika, ker je namen prireditve tudi seznaniti Slovence z argentinsko javnostjo.

Septembarska številka "Duhovnega življenja" izide delno v španskem jeziku.

Kaj je z vojno...

Ne bomo razpravljali o tem, kako poteka. Naloga naše revije je le, rešiti natečajno vprašanje v odgovor tistim, kateri spet to pot, — kot vedno — mečejo krivdo na papeža, na cerkev in na vero... češ, da Cerkev ni posegla vmes... seveda ne pomislijo prav nič, da danes lahko govori le tisti, kateremu "ploskajo" izdatni kanoni...

Naj podamo lepe misli, ki jih je o tej stvari napisal Francoz Sertillanges.

Zakaj Bog dopušča vojno?

Verni in neverni si stavijo to vprašanje. Eden pravi: "Zakaj Bog?"; drugi pa: "zakaj vaš Bog?" Vsi pa pridejo do istega zaključka: vojna je veliko pohujšanje, ki nas spravlja v vznemirjenje, razočaranost in razdraženost napram božji Previdnosti.

V začetku znamenite staroindijske knjige Bhagavat-Gita beremo o nekem mlademu knezu, ki sebori z resnim dvomom, ali naj gre v boj. Okleva. Kliče nebo na pomoč. Prikaže se mu bog in mu reče: Tvoja vojna je upravičena. Da! Torej spolni tvojo dolžnost! — Kaj pa oni, ki bodo padli? — Vsakemu je odločeno umreti; kdor umrje v spolnemanju dolžnosti, bo gotovo srečen. Nesrečen pa je nepravilni in strahopetec.

*

Oglejmo si stvar od bliže.

José de Maistre je govoril o "božji vojni"... Dobro vemo, da vojna ni božja, peklena je. In dalje: ali mar satan — stoji izven božje previdnosti? Zlo, ki ga počenja je vendarle v službi nečesa dobrega.

Vojska je nespamet in zločin za tiste, ki jo vsilijo; dobremu pa lahko služi; če gre za pravično stvar. Bog pa, ki je vedno pravičen, je tudi tedaj, kadar jo dopusti.

Zakaj jo dopusti? Z določenim dobrim namenom... Čeje vedno krivična, bi je tudi ljudje ne smeli in mogli sprožiti. Pa jo sprožijo tedaj, kadar upajo ustvariti po njej "nekaj boljšega". Vojna je zlo, a more služiti višjemu namenu, ki nesrečo odtehta... Če bi vprašali rimski kristjani, zakaj je Bog dopustil krvave navale barbarskih narodov, bi tudi bili v zadregi. Pa nam govori zgodovina, da je iz razvalin zrastel nov svet.

Človeštvo piše zgodovino, ki je prepolna grozot. Sledi svojim željam in pada v

KORISTNI NASLOVI

Poslanstvo kraljevine Jugoslavije za Argentino, Uruguay in Paraguay:

Charcas 1705, Bs. Aires, U. T. 44—6270.

Konzulat kraljevine Jugoslavije v Rosario: San Lorenzo 937, Rosario de Santa Fé. U. T. 22—012.

Izseljenski korespondent za Uruguay: David Doktorič, Florida 1394, Montevideo, Uruguay.

Provincialat Slovenskih žolskih sester Rosario de Sta. Fé, calle Córdoba 1646, Telefon: 28—083.

Slovenska žola na Paternalu: Paz Soldán 4924, Buenos Aires. Telef. 59—6413.

Zavetišče Lipa: Villa Madero F.C.G.B.A. "Slovenska Krajina": Almafuerte 258, Avellaneda.

P. Gabrijel Arko, frančiškan, živi v José Ingenieros, kjer je cerkev "Santo Cristo". Stanuje na San Martín 160.

Obrnite se nanj tudi v slučaju pogrebov, krstov in bolnikov ter porok.

Dr. Koloman Kisilak je profesor v Colongu, Claypole.

zmote... Med grozotami je pa prepleteno tudi obilo srčne plemenitosti, ki so cvet duha: velike ideje, ki iz poželjivosti dvigajo padle narode.

Če je res, da so davni predniki živeli po drevju, jeres tudi, da so stopili z njih. Če so živeli po jamah, so jih tudi zapustili. Po tisti dobi pa je ustvaril človeški duh panteon, veliko kartuzijo, cerkev svetega Petra, stotine umotvorov duha in plemenite socijalne ustanove.

Človeštvo se presnavlja stopnjama. Vojna je okrutna stvar. Ali ni potrebna? Pa je neizbežna, kot vidimo... morda pa le gremo naprej v dobo, ko je ne bo več treba.

Društvo narodov je bila velika misel, toda nič več kot — misel. Toda misel je vzklikla in bo žedosegla toliko jakost, da je ne bo več zadušil plevel... to je upanje bodočnosti.

Jaz pa, tako nadaljuje pisatelj, najdem v preje imenovani indijski knjigi resnico tako veliko kot v našem katekizmu.

Srečen je tisti, ki spolni dolžnost. Vedno? Da, vselej! Dobro in sreča sta neločljiva. Če dvomite o tem, potem več ne verujete v Boga. In vendar: kaj se to pravi: "Zakaj Bog dopušča?" Pod vlado pravega Boga, vedno pride pravo do svojega srečnega konca. Pravičnemu sreča ne more ubežati. V božjem veselstvu pride čednost vedno do veselja, saj naš čolmč plove vedno navzdol, vedno proti morju...

Res je, da so ovinki, da so brzice in slapovi, da so nevarni vrtinci in valovi... to je trpljenje. Ali ne verjamete, da je sreča združljiva s trpljenjem? Kako si srečo sploh predstavljate?

Saj sreča ni v tem, da je kdo zakopan v udobnostih! Sreča je le v ravnodušnosti med zapletki, skozi katere vodi zanesljiva pot zadoščenja.

Trpljenje ni večno, zato ne nesreča! Je pa pot do sreče in bo dopolnilo svojo očiščevalno nalogo. Trpljenje je pot k sreči.

Vsetrpljenje je prehodno, pa tudi veselje naše je bežno. Veliko je nesorazmerje med kratkimi dnevi, ki jih živimo, in silno večnostjo, kamor naši dnevi tko. Vsako trpljenje mine. Ne prejde pa sad trpljenja.

Kdor tako prevdarja smisel in nesmisel vojne, ne bo tožil božje Previdnosti.

Vojne so operacije, ki jih večni Bog dopušča, kot so potrebne operacije na bolnem telesu...

PO ARGENTINI SEM TER TJA

V GENERAL ROCA.

Velik kraj je to, pa je vendar samo dolga vas. Saj nima nobene tlakovane ceste. Glavna pot, po kateri drvi velik promet je nasipana s peskom. Mislim, da kar nič prida ni, kadar nastopi deževje. Na srečo, da je pratika v tem precej drugače zložena za Rio Negro kot za naše vasi po Sloveniji. Saj dežja skoro ne poznajo.

Tamle po tisti ulici stopite, tako mi je pokazal šofer. Dve kvadri je do cerkve.

Morda me pa le čaka kdo, tako sem razmišljal. Saj sem sporočil trem moj prihod. Kdo sebo menda vendar odzval mojemu vabilu!

Vse prazno pred cerkvico in še zaklenjena...

Poleg stoji samostan sester Marije Pomočnice. Največji dekliški zavod in menda tudi edini v celi Gornji dolini.

Povprašal sem, če je morda kdo kaj čakal ob osmi uri ali kaj preje ali pozneje.

Niti enega takega obraza niso videli.

Namenil sem se naprej. Eno kvadro dalje je že zgrajen salezijanski zavod, ki pa sedaj še ne deluje. Celotno kvadro obsega zgradba, ki ima enega samega stanovanca, to je Padre Nazario, ki je župnik in kaplan in dekan in svétnik... vse ob enem za celo svojo faro.

Začudeno je pogledal, pa se je kar takoj razumel na položaj. Predstavil sem se mu in sem ga povprašal, če ve kaj od Ludvika Perniškega.

Kako ne! Saj sva redovna sobrata in sva bila celo dve leti sodelavca v tej fari.

Kako? Da jebil Pernišek kdaj tudi tukaj za kaplana!

Da, pet let je tega. In danes sem že govoril z njim. V Cipoletu je. Saj imamo telefon, da se lahko z njim pogovorite.

Takoj je stopil k telefonu. Je to priprava iz starega veka, kjer je treba vrteti ročko in potem poslušati... Tak telefon sem poznal doma v Metliki na pošti, od koder sem moral včasih tudi kam kaj telefonirati...

Ravno kar je pristopil k oltarju, je zvedel iz telefona. Pozneje ga bova poklicala, tako je določil.

Prosil sem ga za telefonski seznam in sem v njem našel ime Anton Sinigoj.

Padre Nazario je spet vrtel in res je izvrtel iz telefona samega Antona Sinigoja v njegovi lastni osebi.

Kje pa ste, gospod Janez, od kod govorite?

V General Roca. Jutri pridem pa do vas.

Jutri? Zakaj pa ne nočoj? Prostora imam dovolj in se bomo kaj pomenili.

Toda jaz moram nočoj ostati tukaj. Jutri imam mašo v Cipoletu.

Saj jo boste lahko imeli. Jaz vas pridem iskat tja, če hočete, danes popoldne. Jutri zjutraj pa vas zapeljem spet v Cipoletu. Kar oba bosta pri nas spala: Pernišek in vi, Pernišek je bil že to noč moj gost.

Jaz ga pa danes pričakujem sem v General Roca, tako sem razlagal svoj načrt.

Vse lepo in dobro. Zvečer pa pridem jaz po vaju.

To nebo prav. Pač pa bi bilo morda dobro tako, da pridete v Cipoletu, kjer bodite ob pol 9 zvečer.

Tako je bil načrt za tisti dan gotov.

Ko sva se razgovarjala z župnikom, ki tudi naše ljudi tamkaj kar dobro pozna, je pozvonil telefon.

Le kdo bo?

"Vas kliče", mi je povedal župnik, a ni hotel reči kdo.

"Bog vas sprimi, gospod Janez, tako sem slišal iz telefona. Jaz sem. Ludvik Pernišek. Dobrodošli!"

Saj ni bilo to srečanje nepričakovano, a vendar sva bila ganjena oba, ki sva si že toliko pisem pisala, a sedaj pa slišiva svoje glasove.

Pridite sem v General Roca, tako sem ga povabil in tako je bilo sklenjeno. Torej na svidenje v eni uri!

Ali poznate morda Vi, gospod župnik, kaj naših ljudi? sem vprašal.

Slovenec ne. Saj jih ni, Jugoslovancov pa. Teh je mnogo. Vse polno jih je. Se bomo že vse pomenili, ko pride gospod Ludvik. Sedaj pa, če želite kaj okrog pogledati po našem mestu. Tukajle zraven je zavod sester Marije Pomočnice. Prednica hiše je Nemka. Gotovo bo zelo vesela, če jo pozdravite.

Saj res. Ona bo nemara tudi kaj vedela za kakega našega človeka.

Drobna ženica se mi je dobrohotno prismehljala nasproti. Kar prevzelo jo je, ko je slišala nemški pozdrav. Kako bi je ne. Saj je komaj 6 mesecev, odkar je tukaj, pa nima žive duše, s katero bi se pogovorila v svoji domači besedi. Tukaj si je pomagala z italijanščino, a sedaj se je že dobro priučila španskemu.

"Slovenec ste? se je čudila. Nikar ne mislite, da ne vem nič o Slovencih. Saj sem čitala o velikem slovenskem škofu Jegliču... Pa tudi poznam enega Slovenca. Ali uganete katerega?" tako je nadaljevala.

Kar hitro se mi je zdelo, da se ne bom zmotil, če rečem za gospoda Perniškega.

Da, on je. Kaplan je v Juninu de Los Andes. Pa ni še tega dolgo, ko je prišla na naša vrata Slovenka z dvema ali tremi otroci, ki je iskala posla. Še enkrat pozneje sem jo videla, pa ne vem kje ne kdaj.

Pernišek pride pa danes sem. Kar kmalu bo tukaj. Tako sem nadaljeval.

Kam greste pa na kosilo danes?

To je pa stvar očeta Nazarija, ki pravi, da je že naročeno v Don Bosku. Tja bomo šli vsi trije.

Ob 11 uri pride omnibus iz Cipoletu, tako sva ugotovila s P. Nazarijem, in sva čakala nanj, med tem ko je razcapana deca vršala po cesti in je vsak hip kdo pritekel do župnika s kakim vprašanjem.

To je lepo delo, to je narodu v prid! Zbirati takele pobalne in razcapance; izluščiti iz umazanih cunj nekaj človeškega, nekap plemenitega... Dobro vemo, kakšno nadloga so taki capini v nekaterih predmestnih delih Buenos Airesa. Saj ne puste v miru nikogar. V vsakega se zakade, z vsakim imajo špase... Tale deca pa, ki marsikdo morda niti doma nima, ki nikogar nimajo, ki bi zanje res z ljubeznijo skrbel... pa so dobili dobrega očeta, kateri tudi skozi njihovo razcapano zunanjost gleda v srce in je vzgojil v tej počestni mladeži poštene otroke... Šole z desetimi učitelji niso v stanu tako uplivati na srce otrokovo, kot beseda blagega duhovnika...

PADRE PERNIŠEK BO PRIŠEL,

tako so si razglasili tudi oni.

Kar naenkrat ni bilo nikogar več pred nama. Kam pa so zginili?

Tjadoli so drveli in kričali in z rokami mahali.

Že gre Pernišek, jepokazal duhovsko postavo tja po cesti, kamor so drveli otroci. Strašno ga imajo radi, čeprav je že dolgo, ko ga niso videli.

Tudi midva sva stopila nasproti.

Skromna oseba. Klobuk, talar, suknja... vse, ka-

kor je pač duhovska noša. Samo obraz je bil njegov. Ljubeznjiv smehljaj, polen preprostosti... Da to so ti isti pravi Salezijanci, ki nosijo že na svojem obrazu Don Boskov izraz.

Da se vendarle res najdeva! Lepše bi bilo, če bi mogli pozneje, po končanih duhovnih vajah, da bi jaz preje že malo pripravil pot. Lahko bi bila skupaj en teden! Tako imam pa samo danes, jutri in v soboto, ker v nedeljo moram biti že v Bahiji Blanki na duhovnih vajah.

Bova pa danes in jutri tembolj izrabila. Za nedeljo bova pa tudi kako kaj ukrenila. Škoda bi bila, če bi vas ne bilo v Cinco Saltosu.

Včeraj sem vas klical v Viilo Regino, pa ste bili kdo ve kje.

Danes sva se pa našla. Hvala Bogu! Sam si ne bi znal tukaj v General Roca kar nič pomagati. Niti enega človeka ni bilo blizu, pa sem pisal trem: nekemu Flegerju, nekemu Lavrenčiču... Danes ni bilo nikogar videti.

Jih bova popoldne poiskala. Naju bo peljal Padre Nazario, ki vse ljudi dobro pozna.

Torej gremo, tako je odredil P. Nazario. Izvlekel je od nekod avtomobil. Zunaj je imel res podobo nekega modernega vozila, a znotraj je bila sama cota... nekako kot tisti otročaji, katere zbira okrog sebe.

Da, prav imaš, mi je pritrdil Pernišek. Saj oni so mu kočijo tako napravili. Saj ti mirno povem, da bi teško dobil v fari otroka, ki se z njegovim avtom še ni peljal. Kadar je priprava na prvo sv. Obhajilo... kaj bi pravil! Nobeno cigansko kljuse ne trpi več. Vse otroke prepelje in vsak otrok smatra za svojo dolžnost, da spet kje nekaj odtrga ali zareže...

Nikar neglejte te moje kočije, tako je pristavil Nazario. Nimam je za oči. Kolesa ima dobra, motor tudi. Kar sedite, pa dobro se držite!

Pa sem kmalu razumel, da ta opomba ni bila odveč, kajti šlo je kot Elija. Kar skozi vrata bi odletel, če bi sene zagrabil krepko za cotasti sedež... tedaj sem pa še bolje razumel, zakaj je vse tako izdelano.

Sam čudež, če mu še nikjer nihče ni sfrčal iz avtomobila; pa pravi da ni; pazim pa naj se, da ne bom jaz prvi. Kmalu smo postali. Pokazal nama je Nazario skozi leso.

Kakor Krjavljeva koča je ždel za ograjo rančo. Mogel bi pač služiti za kozje staje. Pa sva našla pri mizi družinico. Troje drobne dece, suha žena in še bolj suh mož... Na vegastih zemljatih tleh je tegobno klonila pretegnjena miza.

Žalostna podoba.

Nekdo, ki je lastnik čakre, jim je dal svet v najem, da ga obdelajo. Letos so začeli s krompirjem in paradižnikom... Če bi bil svet njihov, če bi bili svoji gospodari, saj bi človek vse drugače zastavil motiko in bi si uredil človeško bivališče; toda takole, vse za tujega gospodarja... To je vzrok, da nekateri naši živijo v taki zanemarjenosti, da je človeka strah... Saj ne ve za koga bi se trudil, če pa njegovo ni. Denarja pa nima, da bi si lastno oskrbel.

Pozdravili smo jih. Bili so iz Istre.

Spet smo brzeli dalje.

Že smo bili na dvorišču neke tirolske družine. Stari znanci Perniškovi.

Kakor da sem prišel k... Modrejcu v Brdih. Takoj je bila na mizi dobra kapljica, toda iz domačega vinograda, prosim! In da moramo tudi na kosilu ostati kar tam...

Pa seveda ni bilo iz tega nič, ker so nas čakali v

čast. g. P. Ludovik Pernišek. V ozadju lični dom Antona Sinigoja v Cinco Saltosu.

Don Bosku, salezijanskem zavodu, ki stoji na mestu nekdanje Rokove trdnjave.

Marsikaj zanimivega smo sedogovorili pri mizi. Tedaj šele sem zvedel, da je Pernišek doma iz Radeč pri Zidanem mostu. Marsikaj zanimivega je že doživel, posebnost v vojnih časih; nazadnje je pa našel svoj pravi poklic v Radni ob Savi pri Salezijancih.

Ko bi pa pričel pripovedovati njegove doživljaje po njegovi župniji tamkaj v deželi Neuquen, bi jih bilo pa za cele knjige, kot je velika njegova fara. One zgodbe, kako jepreje in še sedaj jaha na svojih misijonskih potih, kako ga spravi v zadrego avto, ki ga sedaj ima, kadar mu zmanjka "špage"... kar se tudi zgodi, kajti mnogokrat od 50 krstov in 20 porok ne odbi toliko, da bi si kupil nafto do sosednega naselja.

Zanimivo je pač tako življenje, toda salabolsko sitno je, kadar se človek znajde v kaki šlamastiki, iz katere si mora pomagati tako, da gre nekaj ur daleč klieat ljudi, da ga pridejo izvleči iz luže... Dobro je to, da ga povsod žepoznajo in zato mu seveda tudi radi pomagajo. Saj tako je na svetu, da siromak in trpin je siromaku pač prijatelj, med drugimi je pa bolj težko najti takih, ki človeku v stiski pomagajo.

SLOVAN POVSOD BRATE IMA

Po obedu smo spet zdrčali dalje. Mimo "ruske kolonije" — ki so seveda Judje, — smo drčali še dalje. Tamkaj sta kar dveistrski družini skupaj.

Ti so si pa že kar lepe domove ustvarili. V gostem vrbovem drevju se skrivata skromni bivališči, vse naokrog pa so lepi vinogradi in sadni vrtovi. Takoj smo imeli pred sabo dobro kapljico iz domače grude.

Tamkaj so se rumenile na kupu viljamovke. Večinoma odpadlo sadje, ki ni vredno za trg, iz latnika pa seje smejalo zoreče grozdje.

In tiste hruške? Kaj boste z njimi? je povprašal P. Nazario?

Če želite, pa vam jih nekaj dam, tako je odredil gospodar in P. Nazario je ponudbo še bolj hitro sprejel.

Tedaj sem še bolj razumel ljubezen onih otrok do očeta Nazaria. Da, že vem. Zanje je to! To bo veselja ko bodo ugriznili v sladki sad...

P. Nazario je pri teh naših rojakih že star znanec. Saj so to njegovi dobri verniki, morda med najboljšimi. Danes je pa prišel po... biro. Saj v denarju mu tako nihče ne da nič, a ljudje so pa vendar toliko pametni, da razumejo, da iz ničta tudi duhovnik ne živi.

Sedaj pa še k sosedu.

P. Nazario je vzel iz avtomobila pletenko. Le kaj bo z njo? Morda jo je prinesel vrniti.

Brez mnovega ugibanja je bila stvar hitro rešena. Kar vina so mu natočili... Da ne bo prišel prazen domov. Saj mora P. Nazario skrbeti tudi za Don Boska, da imajo kaj kapljice za okrepčilo v zavodu, kjer ima-

jo tudi odraslih ljudi.

Ali se med seboj kaj poznate naši ljudje?

Poznamo! kako da ne. Toda le s temi, ki so tod.

Našega pa nič ne berete? Hrvaškega časopisa ne dobite.

Davno je že, od kar nisem videl nič po naše pisanega. Samo od doma pride kako pisanje.

Nazadnje so le razumeli, da ni prav, če tako pozabijo na svoj materin jezik in si je Pamič naročil "Našo Slo-go".

Še naprej smo šli, in šedaleč naprej je bilo naših ljudi naseljenih, toda treba bo nazaj in še na drugo stran.

Spet smo drveli, da so hruške kar plesale. Saj je treba vsaj 20 km daleč... in vendar je vse to v isti fari.

Tukaj smo pri Flegerju, tako nama je povedal Nazario, ki je krenil že na kolovoz skozi leso in ustavil za leseno zgradbo. Menda je bila nekaka shramba za grodje.

Moje pisanje so sicer dobili, toda nihče se ni kaj prida menil zanj. "Da ne berejo nič po naški..."

Kdo bo čital, če je pa toliko dela s sadjem in vinom in kurami in prašiči in zajci...

Kakih 10 družin smo v naglic obtekli.

Poznajo se pač ti ljudje med seboj. Saj so tudi doma večinoma blizu skupaj. Največ so od Pazina, toda tega jim pa ni nič mari, da bi držali kako skupnost med seboj ali pa s kolonijo v Argentini sploh.

Še tjale stopimo k onemu Poljaku.

Kot stara znanca sta si podala roke s Perniškom in kar po poljsko sta jo ubrala. Nisem vedel, da je bil Pernišek kdaj tudi med Poljaki.

Z velikim veseljem nas je tudi on sprejel. Saj nima nikogar drugega daleč na okrog, s katerim bi mogel poljsko besedo spregovoriti.

Peljal nas je k ulnjaku. Široko raznešene ima čebelne panje. Postregel nam je z medom, medenimi kruhki, z redkvico in še z okisanimi kumaricami...

Ko smo se poslovili jepa nesel na naš voz še veliko banko medu... spet bera, katere so bili Nazarijevi otroci seveda še prav posebno veseli.

Tamkaj v Rio Negro ni nič tistega med ljudmi, da bi Slovenec mrzil Hrvata, Poljak Čeha... tamkaj imajo ono pravo razumevanje, da smo si Slovani vsi bratje in smo prišli prav tako "domov", ko smo stopili v hišo Ukrajince ali Čeha, kakor pod streho Slovaka ali Poljaka ali Istrana ali Dalmatinca.... Vsi so "naši ljudje".

Škoda, da sem čisto pozabil na fotoaparat, ker bi lahko poslikal marsikak originalen prizorček iz življenja teh naših ljudi tam doli na daljnem jugu.

Gospodarsko so se nekateri postavili na dobre noge in znajo kaj razumno skrbeti za svoj napredek. Versko in socijalno, pa tudi moralno, so se pa mnogi zelo zanemarili.

Eno je, kar sem posebno očitno opazil: otroci so močno zanemarjeni. Pri delu jih vedno skrbno uporabijo, v šolo malo hodijo, v cerkev pa skoraj nič...

Sedaj pa še to, da stariši nimajo nikjer nobenega pouka, kako naj bi svojo deco prav vodili... Tudi oni ne gredo veliko v cerkev, kjer bi slišali pametno besedo, ki bi jim prav prišla ne le za lastno dušo ampak tudi za vzgojo otrok. Toda vsega tega ni, in tako je ostala edina gonilna sila njihovega življenja samo skrb za uspešno gospodarstvo... Šola pa nikdar ni v stanu, da popravi v celoti to, kar so zanemarili stariši.

OD GENERAL ROCA DO CIPOLLETTI

Sedaj pa kar hitro, fanta, če hočeta dobiti omnibus za Cipolletti, tako naju je opozoril P. Nazario. Bil je vesel. Saj je imel poln voz vseh dobrot. Samo za nafto ni imel... Pa sva mu jo midva plačala pri prvi postaji. Hvala Bogu, da smo mogli srečno do tam...

Sedaj pa z Bogom in na svidenje.

Že smo drčali dalje. Velikanski oblak prahu je dvigal naš konj, ki seje na moč gnal, da prehitel drugi tovrni avto, ki je kadil pred nami.

Srečno smo ga prehiteli. Toda zgagar nam jo je potem še bolj grdo zabrenkal. Pognal se je z vso silo, da je vzdignil tak prah, ko je zbrzel mimo nas, da nam ni kazalo drugega kot zadaj ostati...

40 km je od Gral. Roca do Cipolletti. Med lepo obdelanim poljem se vleče cesta. Vsak čas me je opozoril Pernišek: tamle žive Dalmatinci, tamle je družina iz Istre, tamle so Poljaki, ona hiša so Nemci... On pozna vse tiste kraje kot svoj dom.

Kmalu smo bili v Allenu. Ta kraj je pomemben posebno zato ker je tamkaj edina bolnica za celo "gornjo dolino" in menda tudi za Neuquen. V Allenu imajo tudi lastno faro, ena izmed štirih v celi gornji dolini. Nič čudnega torej, če imajo po 20 in tudi 40 km daleč v cerkev in razumljivo tudi, če čakajo na poroko še tedaj, ko je treba nesti h krstu.

Mi smo zdrčali kar naprej. Le kaj bi tamkaj videli! Allen je dolga vas, polna prahu, kadar so dnevi suhi, bogata blata, kadar se spustijo na tla deževni dnevi.

Cesta se speljuje sedaj med topoli, sedaj med pustopoljino obrobjeno tamkaj neke s topolovim drevjem, kar znači da tamkaj zori bogato sadje in razkošen krompir. Še mimo General Fernandez Oro in že smo v Cipolletti.

Cipolletti je pomembno naselje. Prebivalstva nima čez 500. Je pa izhodišče v prelepe, menda najbolj razkošne sadovnjake tiste dežele. Tamkaj se odcepi proti severu železnica, ki teče skozi Cinco Saltos do Contralmirante Cordero. Tamkaj pride na veliko cesto tudi pot iz nedavno odkritega, sedaj že izdatno delujočega premogovnika blizu Chos Malala, kjer je lansko leto deloval nekaj časa tudi naš Salezijanec Ludovik Pernišek, ki je šel tja gori v pomoč bolnemu župniku. Tamkaj se stekata reki Neuquen in bistra voda Limay, ki obe prinašata vodo iz visokih And; združeni obe reki dobita novo ime Rio Negro (Črna reka).

Iz Cipolletti je do Neuquena samo 6 km čez dolgi most, ki je bil pred tremi leti otvoren in je eno najpomembnejših javnih del v Argentini.

Skozi Cipolletti gre zatorej vedno velik promet in ta kraj tudi stalno narašča.

Kam pa sedaj?

Gospod Ludovik je ževedel. Kar v župnišče! Tamkaj naju bo dobil Sinigoj.

Seveda, tjakaj morava! Naravno. Saj brez župnikovega dovoljenja tako ne bom mogel imeti maše v Cinco Saltosu. Pa tudi za mašno vino in za hostije morem kje poskrbeti in vse drugo.

Do župnika? Saj ga ni doma. Odšel je na duhovne vaje, kamor bi moral tudi jaz in bom šel v soboto.

Dobila sva drugega gospoda, ki ga je prišel nadomestiti za čas odsotnosti. Salezijanci imajo namreč odrejeno, da morajo vsako leto na duhovne vaje, ki so dolge cel teden. Saj se tako rado primeri človeku, da izgubi izpred oči vzvišeni cilj duhovskega dela in iz pastirja postane le najemnik, ki dela le za lasten dobiček alo pa za čast...

(Dalje sledi.)

NA "KILOMETRO 7"

Km 7 na Camino La Plata. V Gerliju zavije cesta v La Plata iz Av. Pavón. Na višini 2400 nekako bo to. Kar čez železniški tir proti La Plati.

Pa kaj bi tako razlagal. Če sedeš na Avellanedi, na Mitre omnibus št. 5, te pripelje ravno tja in tamkaj te pusti. Ne gre več naprej.

Pa ne misli, da boš ti prvi Slovenec, ki se boš tja peljal. Tudi jaz nisem bil prvi in ne prvič oni dan, ker sem se že tam skozi velikokrat peljal v La Plato, pa...

Nekaj let pred nama obema so se peljali tja tisti naši rojaki, ki so se tamkaj naselili.

Da, tudi tamkaj živijo Slovenci. Sedaj živijo tamkaj že 11 naših družin, v kolikor vem jaz zanje. In do njih sem se nameril oni dan.

"Km 7" ali tudi "Estafeta Polvoreda". Na eni strani je Lanús, daleč 15 kvader, na drugi je pa "Božja njiva" — avežanedsko pokopališče. Tamkaj med siromašnimi kolibami, ki niso uspešne niti proti mrazu, ne vročini, ne dežju, rastejo tudi lične hišice, ki se belijo med čakajočimi stavbišči in ostarelimi bajticami prvih stanovalcev tistega dela avežanedskega "predmestja". V tistih belih hišicah stanujejo pa naši rojaki, doslej samo iz Prekmurja, v kolikor je znano.

Za male denarje jebilo mogoče kupiti tamkaj zemljišča in še danes je tudi poceni. Nekateri so pred leti že dobili na obroke po 3 do 7 pesov mesečno... Tudi danes se dobi še prav poceni tamkaj zemljišče, pa je na dobrem mestu, ker vozi tjakaj omnibus 5 in tudi mikro za La Plato. Tamkaj teče tudi provincijalna železnica za La Plato. Blizu je tramv. 3.

Zato je naravno, da so mnogi naši rojaki obrnili tjakaj svoje poglede in kakor se je slovenski Paternal preselil v Villo Devoto, tako se avežanedska Slovenija seli zadnji čas najbolj tjakaj.

Kako bom pa naše ljude našel? Sicer sem že bil tam, toda svet se tako hitro spreminja danes...

Na Centenario Uruguayo se ustavi omnibus 5. Bo že! Kje pa je ulica Maure, sem povprašal.

Ne vem, je malomarno zganil rame sprevodnik omnibusa.

Toraj kar naprej. Srečam človeka, je pač malo kazal naš obraz toda iz njegovega odzdrava sem vedel, da križko ni. Saj tam ni nobenega... Pa sem kmalu zvedel da pozna "dona Juana", ve za "Don Antonio" in še za nekatere druge Jugoslovane.

Pa ni bilo treba dolgo iskati. Saj sta me kar kmalu našla oba moja bivša ministranta dva Jožeka: Balažicov in Hujberjev. Tako da kar ni bilo več zadrege.

In tamle doli? sem pogledal. Saj je menda Kreslin Rudolf na vrtu pred ono belo lično hišico.

Da, bil je on. Delo mu je nanoslo tako. Nisem se zadržal pri Balažicovih in Hujberjevih, ker šele pozneje pridejo domov in se bom oglasil kasneje.

Kako je pogledala Kreslinova Matilda. Pa sem ravno prav prišel.

Seveda. Saj je bilo čas obeda in ravno k mizi so sedli. Doma je bila navada, da so vedno prinesli na mizo eno žlico več. Bila je za "Svetega Duha", se je reklo. Jedel je pa z njo

V General Roca pri čečiču s Perniškom in P. Nazarijem. — V Cipoletti pred cerkvijo. Na levi od Sinigoja stoji P. Pernišek, na desno gospa Mila Brugerjeva.

nepričakovani gost, če je od kod kdo prišel. Menda tudi Kreslinovi hranijo to hvalevredno navado. Vsekako je bilo zame prostora pri mizi in tudi na preostanek jedi na miza.

Ko sem bil pred pol leta tamkaj, Kreslinove hiše ni bilo še nič. Danes je prava lepota in bo še lepše, kadar bo ozelel in zacvetel vrtiček pred vhodom, kadar bo oživel vrt in dvorišče. Saj imajo precejšen košček zemlje v ta namen.

Vodo imajo iz tal. Električna se pa že tudi smeje okoli hiše in za 40 \$ bo prišla tudi pod streho.

Pozvedel sem če je še kaj drugih naših tam dalje. Da ne, so povedali. Pač pa je njihov sosed Čeh, pri katerem so stanovali, dokler niso prišli pod lastno streho.

Tudi k njemu sem stopil. Moravci so iz Moravske Ostrove. Da ste jih videli, kako so se obema zasvetile oči, ko sem jima dal češki pozdrav. Saj ne znam po češko menda nič več, kajti pozabil sem v tolikih letih in med tolikimi drugimi govoricami, s katerimi se preganjam po svetu. Tedaj sem se pa domislil, kako sem se vozil skozi njihove kraje, kako sem se učil češko v Brnu, kjer sem se zadržal 10 dni in v Pragi in Olomucu... Pa to je bilo 1927 leta. Spuhtela je moja češčina, da. Pa glej, že mi je zazvenela v misli šolarska pesmica:

"Ko sem hodil do školi,
učil sem se pismeni.
Ena, dve, tri, štiri,
to so moje pismeni."

Seveda, se je razveselila žena. Tako smo peli otroci.

Med tem se je ura naprej pomaknila in bom že dobil koga doma. Pa sem stopil do Grajevih, kjer sem našel kar cel zbor naših možakov: gospodarja, Števíja in "visokega Tonija". Prišla sta gledati, če bi morda ne veljalo kupiti sosedno zemljišče, ki je na ponudbo za prav ugodno ceno.

Tudi Balažica sem že našel doma. Na mizi so se smejali sadovi kolon. Da, včeraj (9. julija) so klali naši sosede, so mi povedali. Tučaj smo kot doma. Tudi za prašiče je prostora.

Pa Balažic se razume še na kaj drugega, kot na delo v kladnici... Nisem vedel, da je čevljar, a njegovo oko je takoj ugotovilo, da je nekaj narobe.

Zapel se mi je podplat v omnibusu in se na široko začel... Toda, prosim vas, "režati se" je neoličano, zato se seveda tudi čevljar ne sme in ga je Balažic (Don Juan) hitro podučil, kaj se spodobi poštenemu čevlju...

Potem sva stopila pa na Villo Curino, kakih 10 kvader vstran, kjer živi druga skupina naših ljudi. Kar po diagonali Monte Chingolo, pa sva bila tam in tudi doma sva dobila več naših: Gjoreka, Puckota in Kusteca, ki so si sosede sredi prostora, ki je v dveh letih postal obljudeno naselje iz prazne konjske gmajne.

Le kakaj bi človek plačeval najemnino, ko pa z istim denarjem lahko odplačujejo zemljišče in še za kak pučero ostane, tako so prevdarili in si lastno streho zgradili, ki je vsak dan bolj vabljiva, ki je vsak dan bolj dom, znotraj po lastnem okusu urejen, zunaj pa z lepim vrtičkom okrašen...

Takole je na Kilometro 7, kjer bo, upamo, s časom postalo lepo slovensko zbirališče, ker bo tamkaj zrastle nova "Slovenska krajina".

Morda celo "Dom Slovenske krajine".

UMETNO MIZARSTVO IN TAPISERIJA

DUŠAN VARADINAC

CERRITO 560 — U. T. 35 - 5825

Lično pohištvo, prevlečeni stoli, zofe i. t. d.

MOGOČNI KMEČKO-DELAWSKI TABOR V SOBOTI

Govor ministra za zgradbe dr. Kreka

Najprej je pozdravil zbrane tisoče in tisoče prekmurskega kmečkega ljudstva v imenu vlade in v imenu našega voditelja dr. Antona Korošča.

Minister je v začetku poudarjal, da mora vlada danes skrbeti, da ohrani našemu narodu mir na znotraj in na zunaj.

Nihče ni pričakoval pred dvajsetimi leti, da bo svet spet zajela vojna, ki je strašna za vse ljudstvo. Če pogledamo vellesile, ki si v današnji vojni stojte nasproti, moramo ugotoviti, da je že danes že več kot pol sveta v vojni. Ena kakor druga vojskujoča se stranka se mora boriti za svoj obstanek. Ta boj je strašen, brezobziren in brez sočutja, ki nikomur ne prizanaša. Namesto človekoljubja imamo danes že drugo leto samo sovraštvo. Od kar se je zatekel cesar Abesinije k Zvezi narodov, so začele padati države. Nekateri v štiriindvajsetih urah, druge pa v dveh ali več tednih. Od takrat ni več sledu kulture, od takrat vlada top, puška in meč.

V takem času je težko voditi politiko, ki zahteva veliko modrosti in previdnosti. Ohraniti mir našemu narodu je želja tudi kmečkega ljudstva. Naša država je v osmih mesecih vojne ohranila nevtralnost. Ne dajte se begati z raznimi novicami in letaki, naj pridejo od kjerkoli.

Naj ne bo danes nihče v zmoti, kajti Jugoslavija bo varovala svoje meje pred vsakim napadom, ki bi prišel od koderkoli. Teh osem mesecev smo mi porabili tudi za drugo delo. Mnogo smo žrtvovali za utrditev našim meja in za oborožitev naše ponosne in hrabre vojske. Zato smo danes lahko popolnoma mirni. Vsako presenečenje je danes pri nas nemogoče.

Naj se nihče nevar! Poleg orožja je pri nas enotni duh in velika ljubezen med Srbi, Hrvati in Slovenci za skupno in močno Jugoslavijo. Danes in tudi v bližnji bodočnosti ni nobene nevarnosti za naš mir. Zato bodimo mirni in se posvetimo z vsemi močmi našemu gospodarstvu.

Ko je omenil naše notranjepolitično stanje, je naglašal, da so naše notranje razmere od lani močno napredovale v smislu programa, ki je bil in bo naš politični evangelij. Ta program, ki so ga nekateri označevali za protidržaven in separatističen, je bil v lanskem hudem letu rešilna bilka Jugoslavije. Ta program je samoupravna ureditev države, ki se mora raztegniti tudi na Slovenijo in ostale kraje Jugoslavije. Ta program ne more škodovati Jugoslaviji, temveč lahko samo koristi. Z besedami: "Naj Bog da srečo Slovenski krajin, Sloveniji in mir Jugoslaviji!" je minister dr. Krek zaključil svoj govor.

*

Nedelja 5. maja nam ostane trajnem spominu. Ta dan so nas obiskali kmetje in delavci iz vseh krajev Slovenije, da v spomladnem zelenju in cvetju skupno z nami manifestirajo za naše pravice, za našo zemljo in državo.

Že več dni je trajal dež in tudi to nedeljo je cel dan drobno rosilo. Vendar je tabor nad vse pričakovanje lepo uspel.

Ko je pripeljal osebni vlak s Hodoša, so se množice kar valile po cesti. V Soboti se jih pozdravile številne zastave. Šemprski fantje so že navsezgodaj zjutraj budili s fanfarami Sobočance.

Točno ob 9. se je pripeljal gradbeni minister dr. Krek in drugi odličniki, ki so takoj odšli v cerkev. Po maši se je razvil veličasten sprevod od cerkve po Aleksan-

drovi cesti mimo častne tribune, kjer so bili zbrani vsi odličniki z ministrom dr. Kekom na čelu. Z Aleksandrove ceste je sprevod krenil na stadion SK Mure. Na čelu sprevoda je jahal na beleu naš kmet z državno zastavo. Za njim je jahal še lepo število konjenikov, za konjeniki so korakale pestre narodne noše v velikem številu. Narodnim nošam so sledili fanfaristi, njim pa člani Kmečke zveze s senatorjem Brodarjem na čelu. Sledila je godba in Zvezapoljedelskih delavcev z zastavo in napisi vseh podružnic, včlanjenih v Zvezi poljedelskih delavcev. Sledile so močne skupine krajevnih kmečkih zvez iz raznih krajev naša krajine, Prlekije, Slovenskih gor, Pohorja, Savinjske doline, Gorenjske in Dolenjske. Okrog 150 narodnih noš, 6 praporov krajevnih in 6 praporov mladinskih organizacij KZ ter 8 godb je bilo v sprevodu.

Po končanem sprevodu se je začelo zborovanje na stadionu SK Mure, ki je bil napolnjen do zadnjega prostora. Sodijo, da je bilo na njem 7.000 ljudi. Zborovanje je začel predsednik Kmečke zveze senator Brodar, ki je pozdravil vse tovarišice in tovariše ter se jim zahvalil za tako obilno udeležbo.

Po zborovanju se je odigrala igra "Slovenskega kmeta povest" od Davorina Petančiča, ki je vsestransko dobro uspela. Zasluga za dober uspeh igre gre zlasti režiserju prof. Potokarju.

Maribor je imel 15. maja lepo slovesnost, ko so se je vršilo slavlje hrvaške kulture v Mariborskem gledališču. Bila je to značilna predstava slovensko hrvaškega bratstva. Nastopilo je 7 hrvaških sodobnih pesnikov, med njimi tudi znani Vladimir Nazor in Tin Ujevič. Zelo pomembne besede je pa spregovoril dr. Jakovljevič, urednik Hrv. Dnevnika, čigar sledeče besede so našle posebno globok odmev: "Vedite, vedno, v sreči in nesreči, mi Hrvatje stojimo z vami Slovenci!"

Spomenik radgoškim žrtvam, padlim v boju na severni meji leta 1918 je bil odkrit 2. junija v Gornji Radgoni. Vsa imena niso znana. 24. maja so padli: Anton Žvab, korporal, star 29 let, doma iz Serpenice pri Tolminu, po poklicu trgovski pomočnik, in Rudolf Ukovič, korporal, star 24 let, doma iz Hrušice pri Podgradu pri Istri, po poklicu gozdarski uradnik.

Dne 29. maja l. 1918 popoldne so bili ustreljeni: Marko Fraj, star 37 let, doma iz Motovuna v Istri; Peter Hvala, star 25 let, doma iz Peči pri Tolminu in Liberat Velan, star 27 let, doma iz Pazina v Istri. Z njimi sta padla tudi dva Italijana: Giovanni Maniaceo iz Gorice in Riccardo Wrech iz Tržiča.

Od 12 Majstrovih borcev, ki so padli v boju v Radkersburgu dne 4. februarja 1919 in so bili pokopani na pokopališču pri sv. Petru v Gor. Radgoni, so znana samo naslednja imena: Frane Ajdl, roj. 27. 1. 1890, četovodja; Jakob Jorman, roj. 5. 6. 1897, pešec; Friderik Govedič, roj. 30. 6. 1896, pešec; Ivan Vtič, roj. 24. 8. 1899, pešec, doma iz Stopercov pri Ptuju in Konrad Šaberl.

Pri bojih okrog Obrajne (Halberaina) je padlo 6 Majstrovih borcev in sicer: Ivan Masten, star 20 let, doma iz Središča ob Dravi; Martin Presec (Pešec?), star 22 let, doma iz Hudine pri Ptuj; Jožef Haložan, star 23 let, doma iz Maribora (d); Martin Koje, doma pri Sv. Lenartu v Slov. gor.; Janez Repolusk, doma pri Sv. Kungoti pri Mariboru in neznan vojak, star približno 20 let.

Sprememba italijanskih srednjih šol. Italijanski ministrski svet je med ostalim

odobril tudi načrt zakona, ki zadeva preureditev pouka v srednjih šolah, kakor tudi sam ustroj srednje šole. Načrt predvideva za učiteljske gimnazije in srednjo tehnično šolo skupne prve tri razrede (corso triennale unico). Prvi razred te enotne šole bo odprt s prihodnjim šolskim letom. V naslednjih letih bodo za poredoma odprli še ostala dva. Največ pažnje bodo odslej posvečali čitanju, latinščini in matematika bosta oproščeni dosedanjega mehanicizma. Zgodovina se bo predavala in to samo najvažnejša brez datumov. Učenje tujega jezika bo odpravljeno. V tretjem razredu bodo podučevali učence med drugim tudi v vojaški kulturi, učenke pa v domačem gospodinjstvu. Vsak razred nebo smel imeti več kakor 30 učencev. Šole z manj kakor 24 razredi bo vodil ravnatelj, ki bo po možnosti tudi podučeval. O ravnateljskega mesta so izključene žene. Za vpis je potrebno napraviti spremne izpite in starost učencev mora biti 10 let. Šolnina za nov tip šole bo skoro enako dosednji šolnini za gimnazijo. Kar je posebno zanimivo, je to, da so predpisane višje šolske takse za učenke kakor za učence.

20. avgusta bo obletnica smrti vzorne mladenke Ide Mavčeve. Maša za rajno bo 18. avg. na Paternalu.

Slovensko prosvetni tečaj za dekleta. "Koroški Slovenec" poroča o uspehu prosvetnega tečaja za dekleta konec aprila in pravi: Tečaj je obiskovalo nad 60 tečajnic iz vseh krajev slovenske Koroške.

UMETNO STAVBENO MIZARSTVO KOVINSKA OKNA IN POLKNA

FRANC BANDELJ

Kovinska vrata, balkoni, izložbena okna, kovinske stopnice, ograje, vsa kovrstna kovinska dela.

AV. DE LOS INCAS 4821

Telef. 51-5184.

Cirilova nedelja

Dandanes smo ljudje kakor otroci. Ko tečejo iz šole tamkaj skozi gmajne in travnike, jih zvodijo sedaj gobe, drugič jagode, tretjič borovnice.... Doma pa čakajo: "guncvat, kod si hodil?"...

Takole so se danes ljudje zamotili v svetnih stvarih. To-liko modernih iznajdb! Radio, ceste polne časopisov in revij; vsepovsod zabave; prilika, da se človek kaj koristnega nauči; da se seznanj s koristnim človekom...

Takole so se današnji ljudje zakopali v skrbi in potrebe življenja in pozabili, da ...življenje teče naprej, da hiti k smrti in v večnost.

Malo volje imajo mnogi, slišati takole besedo. Tisti pa, katere tare butara življenja, se hrepeneče ozirajo, od kod bo prišla beseda utehe in pomoč.

Pa tudi tisti, kateri so skozi vse življenske zapletke prišli do spoznanja, da je življenje zapeljivo, da človeka pregoljufa in na cedilu pusti; tudi tisti so prišli do spoznanja, da mora biti nekaj bolj visokega, kot so umazani prepiri med ljudmi, da človek ne živi samo od kruha, ampak tudi...

Da! Od česa živi človek? Česa še potrebuje, da je srečen in vsaj zadovoljen, da je vsaj potolažen v razočaranjih?

Resnice potrebuje. Vedeti, zakaj se peha po tej solzni dolini; zakaj se mora gnati; zakaj mora tolikokrat ostati razočaran; zakaj mora trpeti in biti ponižan, drugi pa z dvignjenim čelom stopa skozi nasladi...

Da! Ljudje, ki kaj mislijo, ki kaj vidijo, se dobro zavedo te praznine v človekovem življenju in iščejo, od kod bi zvedeli, kaj je pravica in resnica, kaj je človek in njegovega življenja pot...

SVOJ ČAS, V SIVI DAVNINI

sta se dvignila dva sveta moža. Odpovedala sta se dednemu bogastvu, odrekla sta se imenitnim službam, zapustila sta tudi tiho samostansko zavetje, poslovala se od svojcev in svojega lastnega naroda... zato, da sta ponesla nauk tolažbe, nauk resnice, nauk božjega razodetja našim davnim prednikom, ki so živeli in se borili in mučili in umirali, ne da bi vedeli čemu so prišli na svet....

Sveta brata Ciril in Metod sta bila ta dva sveta moža, ki sta sejala veselje in srečo med narod, ko sta mu prinesla ono veselo oznanilo, o katerem je povedal Gospod Jezus sam, da je "veselo oznanilo za uboge"... Saj bogatim ni treba nikakega upanja, ker so svoje srce zakopali v svoj denar... Sin božji pa je prišel na svet v revščini in prinesel tolažbo ubogim in s svojim ponižujočim trpljenjem je dal zgled, kako naj tudi pravi človek sprejema nase udarce življenja.

Tako strašno plitve so danes misli ljudi, da se jim ne zdi vredno pogledati in pomisliti malo dalje. Kar na zemlji bi si hoteli ustvariti nebesa, pa nikakor ne pomislijo, da so neurejene želje izpridenega srca neskončno bolj velike kot pa more svet dati človeku tistega, po čemer želi neurejeno....

Moder človek pa tudi danes razume in zna ceniti veliko resnico, ki nam kaže pot v večnost; ono resnico, katere pove, da je življenje le delaven dan, od zora do mraka rosan in potan, pride pa večer, ko pride z njim počitek in plačilo po za- slugi storjenega dela.

To sta oznanila našim prednikom v slovenski besedi prava apostola božja sveta Ciril in Metod. To sta oznanila ona dva, ki nista prišla med naše prednike zato, da bi si "Ameriko naredila", temveč zato, da bi ljudem tolažilni božji razodeti nauk svete vere oznanila. Bosa in premražena sta hodila okrog, preganjana in sestradena sta skušala najti tudi časno blagodat za naše prednike, ki so polni neskončne hvaležnosti romali na Velehrad, kjer je bil položen k zadnjemu počitku veliki učitelj Metod...

Ta velika Cirilmetodijska misel, iz katere se je rodila

narodna in kulturna zgodovina Slovanov, iz katere je prišla večna resnica med naše prednike, vžiga tudi nas, ki nas je življenje zaneslo čez daljna morja.

Ni nam dano, da bi zažigali kresove, kakor gore doma po naših gričih v spomin tema svetima apostoloma. Toda v našem srcu jima vendarle obudimo vselej hvaležen spomin za njun praznik, ki ga 5 julija praznujemo.

ŠPANSKA PRIDIGA PO SLOVENSKO

Imamo enega dobrega prijatelja. Pater Gašpar, superior očetov Kamilov, župnik svete Neže je ta mož.

Letos nam je že ponovno izkazal svojo ljubeznjivost in dokazal, da ga po pravici imenujemo "slovenskega očeta".

Ponudil nam je svojo cerkev, da bi v njej praznovali Cirilovo nedeljo s posebnim spominom na pokojnega našega Jožeta Kastelica, ki je pri sv. Neži začel slovensko službo božjo, ki jo je tamkaj držal čez dve leti. Zato smo se tamkaj zbrali na Cirilovo nedeljo k maši.

Pa to bi še ne bilo kaj posebnega. Dasiravno je bilo posebno in lepo to, ker so naši pevci tako lepo zapeli; ker se je toliko rojakov zbralo, da je bila cerkva čisto nabita. Lepše kot vse to je bil nastop patra Gašparja, kateri je spregovoril ljubljnim Slovincem. Kar po slovensko nas je nagovoril. Saj bi rad celo pridigo po naše povedal, toda... trd oreh je naša beseda in "nima kos grla, da bi po slavčevu pel"... Pa vendar je bilo za nas veliko veselje, d a je po naše začel, da je po naše končal in še vmes katero vpletel po naše, ko nas je navduševal ob svetlih zgledih svetih slovenskih apostolov, ko je delil z nami boleost o zgubi prvega slovenskega kaplana v Argentini, pokojnega Jožeta, kateremu je veljal prav poseben spomin ob priliki praznika, ki ga je on vedno tako lepo praznoval.

PATERNALSKA ŠAGRA

Cirilova nedelja je za nas velik praznik.

Zato smo jo praznovali dopoldne in popoldne. Naša pesem se je glasila pri sveti Neži, tamkaj smo prejeli tudi sveti blagoslov po končani maši.

Poglejte tole monštranco, me je opozoril potem župnik. Tole je dar Subanov. Tudi zato se imam zahvaliti torej Slovincem, ker iz vaših vrst je ta mož, ki tako velikodušno daruje za božjo čast... Tudi to je torej dogodek, ki nam je v čast, ki priča, da smo zvesti veri naših dedov, ki so za vero ne le živeli, temveč tudi trpeli in žrtvovali in umirali.

Pa s tem je bilo šele pol našega proščenja opravljenega. Čaka nas še popoldanski del.

Popoldne bomo pa tudi skušali napraviti malo veselja. Zbrali se bomo k molitvi, pa tudi k razvedrilu. Zbrali se bomo kot ena družina, da se skupaj povesečimo, da pa tudi našemu Cirilu izrečemo besedo častitke za god.

Na kraju naše službe božje, pri sestrah na Av. del Campo, so nam dali ta dan na razpolago tudi obednico in kuhinjo.

Naše gospodinje so se pomenile, kaj je za šagro treba; možje so pa tudi rekli, da ne bo prav, če bomo prazen krop plati; pa sem se začudil, ko sem pogledal popoldne tjakaj, kjer so bile nakopičene dobrote. Saj skoraj ni bilo videti Cotičeve in Kerševanove in Paškulinove gospe, katere so imele skrb za stvari. Saj se je miza kar šibila pod neštetimi dobrotami. Bila je to več kot bajna Indija-koromandija: sladke potice, štravbe, Na Paternalu na Cirilovo nedeljo popoldne.

PAPEŽ IN PROLETARCI

Krivde liberalizma

V kapitalističnem načinu gospodarstva "se ne kupiči samo bogastvo, temveč se kupiči tudi strašna moč, gospodarsko samonasilje in samodržstvo, in sicer pri nekaterih, ki po večini niso lastniki kapitala, temveč le skrbniki in upravniki, a ravnaajo z njim po svoji volji.

To samodržstvo je najhujše pri tistih, ki imajo v rokah denar, z njim gospodujejo, gospodujejo nad posodo in kreditom, in tako nekako upravljajo kri, ki po njej vse gospodarstvo živi; imajo v svojih rokah tako rekoč dušo gospodarstva, tako da proti njih volji nihče niti dihati ne more.

To kupičenje sile in moči, ki je nekoč svojski znak sodobnega gospodarstva, je sad, ki ga je rodila razbrzdana svobodna tekma. V tej svobodni tekmi ostanejo živi le tisti, ki so najmočnejši, to se pa največkrat pravi: "tisti, ki se najbolj nasilno bore, ki se najmanj menijo za vest."

Trdota — imperializem — internacionalizem

"Svobodna tekma je sama sebe ubila; svobodo trgovanja je nadomestilo gospodarsko samodržstvo; pohlepu po dobičku je sledil prav tako razbrzdan pohlep po moči; vse gospodarstvo je strašno trdo, kruto, brezsrčno.

Temu se pridruži še silna škoda, ki je nastala iz nesrečnega zamešavanja poslov in nalog javne oblasti in gospodarstva. Eden izmed najbolj žalostnih primerov te škode je ponižanje državnega dostojanstva. Država, ki bi morala biti kot kraljica in najvišja razsodnica vzvišena nad stranke, vsa v skrbi le za občo blaginjo

štrukljčki, štrudeli, kolači, torte, sladki kruhki, zvitice in povitice... saj nimamo niti besedi za vse dobrote, kakor tudi ne bi vedel nihče povedati imen vse tistih dobrih gospodinj, mater in deklet, ki so pokazale svoje plemenito srce s svojimi darovi in svojim delom, ker so tako skrbno pripravile sladkih dobrot.

Najprej smo zapeli in pomolili in božjo besedo slišali, potem smo pa sedli k mizam, lepo pogrnjenim in bogato obloženim. Prišel je tudi prekmurški rojak dr. Kisilak, naš novi duhovnik, ki je povzdignil svečanost v cerkvi s svojo navzočnostjo, ki je bil z nami vesel tudi pri mizi. Prišel je tudi naš frančiškan P. Gabrijel Arko, ki je prinesel tudi nekaj svojega rožnatega nasmeha med nas. Eden duhovni sin svetega Frančiška, tega svetnika vesele sončne pesmi, drugi pa duhovni sin Don Orija, tega smehljajočega dobrotnika toliko trpečih...

Tako smo se zbrali, da veselo praznujemo ta veseli dan naših svetih apostolov.

PAZNIK SLOVENSKE PESMI

Cirilova nedelja je tudi Cirilov god. Tudi ta praznik je nekaj. Saj sta kar oba naša pevovodja Cirila. Starejši je na Paternalu, mlajši pa na Avellanedi. Tema dvema Ciriloma je govorila sladka torta pozdrave, pa tudi mi smo jima izrekli zahvalo za delo, ki ga tako nesebično vršita, ko skrbita za pesem božje slave med nami. Naj jima Bog povrne.

Pa je menil gospod Močnik — saj ga poznate Močnika, ki ima trgovino "Bela Ljubljana" na San Blas in Sapaleri — menil je on: doma je kar grmela cerkev, kadar so bile pete litanije, doma pri nas v Černučah pri Ljubljani.

Kako bi bilo lepo, da bi tudi tukaj pri nas močna pesem stresala cerkev... Pa imate tako malo volje in tako malo veselja za to...

To naše žeganje, dopoldne polno resne misli na večnost,

Nova maša Ernesta Bandelj v šmarju pri Vipavi lani 4. junija.
V Argentini žive bratje Andrej, Lojze in Emilijo.

in pravičnost, je sužnja, izročena in zaslužnena pohlepu ljudi.

Kar se pa tiče narodov in njih odnosov, je iz enega vira potekla dvojna struja: na eni strani nacionalizem ali tudi gospodarski imperializem, na drugi strani nič manj usodni in prekletja vredni denarni internacionalizem ali internacionalni imperializem, ki je povsod doma, kjer mu je dobro."

KAJ PA KOMUNIZEM?

"Komunizem uči in hoče dvoje, in sicer ne na skrivnem ali za oglom, temveč javno, odkrito, z vsemi, tudi najnasilnejšimi sredstvi, namreč najostrejši razredni boj in popolno odpravo zasebne lastnine.

Da to doseže, se ničesar ne plaši, ničesar ne boji; ko doseže, je neverjetno in grozno krut in nečloveški. O tem priča strašno razdejanje po silnih pokrajinah vzhodne Evrope in Azije.

Kako nasproten in očitno sovražen je pa sveti Cer-

popoldne pa polno veselja in dobrot, naj bi bilo klic vsem, vsem! Da pridite bolj radi, da pridite večkrat, da pridite vsak vsaj enkrat na mesec blizu, da nas bo več in več, pa bomo tudi v veseli resnici naše svete vere našli več veselja in volje za pošteno in vredno življenje.

Praznik petja je bil to.

božja pesem v tej deželi. Marsikaj lepega že so naši pevci v Lani že je bilo deset let, ko se je prvič oglasila slovenska cerkev in zunaj že zapeli. Kdo bi mogel primerno nagraditi vso iskreno voljo in žrtve naših dobrih pevcev in veselo žvrgolenje naših pevcov, ki tako neutrudno in stanovitno vstrajajo in so vselej zraven, kadarkoli je treba... Naj jim plača On kateremu pojo.

Toda še je marsikaka siničica, ki bi lahko lepo žvrgolela in marsikak kos, ki bi kaj lepo "žvižgal"...

Nikar ne imejte tistih praznih človeških ozirav, radi katerih toliko dobrih del ostane nedovršenih ali pa nikoli začelih. Še marsikdo bi lahko pel!

Vsem tistim velja moja prošnja, da pridite in se pridružite naši četi, dajte nekaj svojega glasu tudi v božjo čast, da bo tudi ta dar, ki ga je Bog naklonil, prinesel zaslužnja. Sveta Ciril in Metod sta bila apostola z besedo. Vsi moramo biti nekoliko apostoli, ker vsi moramo imeti srce za večno srečo naših sorojakov. Vsi pa ne boste pridigali z besedo:

Zato pa bodite apostoli vsi z lepim zgledom, da boste radi pritekli, kadar kaj lepega imamo in kadar je naša ura v nedeljo dopoldne ali popoldne.

Drugi pa bodite apostoli z pesmijo, ki je tako veliko in dragoceno bogastvo, našega naroda.

Vsi ste poklicani.

Ali vas bo kaj prišlo?

Janez Hladnik.

kvi in samemu Bogu, je le preveč dokazal z dejanji in je vsem dobro znano."

Ni napačna gospodarska osnova komunizma, v kolikor zahteva več pravice za vse. Saj so tudi prvi kristjani imeli vse v skupni lasti. Toda njihov komunizem je bil zgrajen na postavi ljubezni in ne sile. Zaradi Boga odreči se sebi in svojini, to je vzvišen ideal svete vere. Brez Boga pa in brez upanja na večno plačilo ne bo nikdar med ljudmi prave pravičnosti, ker je človekova narava taka, da ima v sebi željo po udobnosti in bogastvu, katero je treba brzdati.

Zato je brezbožni komunizem popolnoma nesposoben, da osreči človeštvo in ga je treba obsoditi. Nato nadaljuje papežovo pismo:

"Še bolj je treba obsoditi brezskrbnost tistih, ki se nič ne brigajo, da bi odpravili ali izpremenili razmere, katere zagrenjajo ljudstvu dušo in utirajo pot revolucije in socialni propasti."

IN SOCIALIZEM?

"Ne da se tajiti, da se s svojimi nazori časih zelo približuje temu, kar zastopniki krščanske reforme po pravici zahtevajo."

"Razredni boj, če se združuje sovražnosti in medsebojne mržnje, prehaja polagoma v neko pošteno borbo, ki sicer ni tisti blaženi mir, po katerem vsi hrepenimo, a vendar more in mora biti pričetek, da pridemo do vzajemnega sodelovanja korporacij."

Tudi boj, napovedan zasebni lastnini, se bolj in bolj pomiruje in omejuje.... Po pravici se zahteva, da se neke vrste dobrine izvzamejo zasebni lasti in pridržijo državi, ker je z njimi zvezana taka moč, kakršna se brez nevarnosti za občo blaginjo zasebnikom ne sme prepustiti."

Takšne pravične zahteve in želje nimajo ničesar v sebi, kar bi bilo v nasprotju s krščansko resnico, še manj so pa socializmu svojske. Kdor ima torej le takšne želje in zahteve, nima vzroka, zakaj bi se pridruževal socializmu."

Sprava je nemogoča

"Ali se ne bi mogla tudi načela krščanske resnice nekoliko omiliti ali umeriti, da bi šli tako socializmu nasproti in bi se sešli tako rekoč na neki srednji poti?"

So, ki goje prazno upanje, da bi socialiste na ta način k sebi pritegnili. Prazno upanje! Kdor hoče biti za apostola med socialisti, mora odkrito in iskreno izpovedati vso in celo krščansko resnico in na noben način ne sme popuščati zmotam.

Kdor res hoče biti glasnik evangelija, naj se predvsem prizadeva socialistom pokazati, da se njih zahteve, kolikor so upravičene, mnogo krepkeje branijo z načeli krščanske vere in mnogo bolje pospešujejo s silami krščanske ljubezni."

"Socializem naj se motri kot nauk ali kot zgodovinsko dejstvo ali kot akcija, če ostane res socializem, se tudi potem, ko je v tistih stvareh, ki smo jih omenili, popustili resnici in pravici, nemore v sklad spraviti z verskimi nauki katoliške Cerkve, zakaj njegova zamisel družbe je popolnoma tuja krščanski resnici."

Zakaj se odklanja socializem?

"Ker sili, da se ljudje, kar se tiče proizvodnje, dodela predajo in podvržejo družbi. Imeti čim večjo množino dobrin, ki služijo udobnosti tega življenja, se jim zdi tolike cene, da se morajo višje človekove dobrine, tudi svoboda, podrediti in žrtvovati..."

"Izguba človeškega dostojanstva v socializiranem proizvodnjem je vzrok, zakaj Cerkve odklanja socializem in zakaj papež slovesno izreka: "Nihče ne more biti obenem dober katoličan in pravi socialist."

V senci topolov v Rio Negro

"Naj bi vsi imeli na umu, da je oče tega vzgojnega socializma liberalizem, a da bo dedič boljše vizem!"

Diagnoza socialne bolezni

Mnogi katoliški delavci, ki so zašli med socialiste, se izgovarjajo: "da Cerkve in taki, ki se glasno izpovedajo za vdane Cerkvi, drže z bogatinci; da prezirajo delavce in se ne brigajo zanje"

Papežev odgovor je slovesen in zadene marsikoga zelo v živo.

"Res je žalostno, da so bili in so še, ki se imajo za katoličane, a se komaj spominjajo tiste vzvišene zapovedi pravičnosti in ljubezni, ki nam ne vleva samo, dati vsakemu, kar je njegovega, temveč tudi, pomagati potrebnim bratom kakor samemu Gospodu Kristusu, in kar je hujše, ki se ne boje iz pohlepa po dobičku pritiskati delavce. Da, so celo taki, ki zlorabijo vero samo in skušajo z njenim imenom pokriti svoje krivice, da bi se ubranili popolnoma upravičenih delavskih zahtev."

Njih ravnanja ne bomo nikoli nehali resno obsojati. Oni so namreč krivi, da se je moglo, četudi neupravičeno, o Cerkvi sumiti in da se ji očita, kakor da se zavzema za bogate, a ne meni za težave in potrebe tistih, ki so tako rekoč oropani naravne dediščine. Vsa zgodovina Cerkve priča, da so ti očitki nezasluženi in krivični.

Z izkušnostjo, ki so jo dala Cerkvi stoletja, z gotovostjo, ki mu jo daje visoka služba, pokaže papež na korenino, ki iz nje izvira vse zlo pri bogatincih in pri proletarcih.

"Prevelika skrb za miuljive stvari je vir vsega zla." "Socialne in gospodarske razmere naše dobe so za premnogo ljudi največja ovira, da ne morejo skrbeti za tisto eno, ki je potrebno, namreč za večno zveličanje."

Brez vesti

"Ker... negotovost gospodarstva... zahteva od podjetnikov napet in neprestan napor, so nekateri tako otopeli za opomine vesti, da imajo za dovoljeno, svoje dobičke kakorkoli množiti in bogastvo, ki so si ga z velikim trudom in prizadevanjem pridobili, z vsemi pravičnimi in nepravičnimi sredstvi za vse nenadne slučaje zavarovati. Dobiček, ki ga je v trgovini, oproščeni vseh zakonov, lahka dobiti, vabi v menjavanje in razprodavanje blaga premnoge, ki hlepe samo po tem, da bi si z najmanjšim trudom pridobili hitrega dobička, in zato v nebrzdanem trgovskem oprezovanju samovoljno iz same lakomnosti tako pogosto zvišujejo in znižujejo cene, da prevračajo vse preudarke in račune proizvajalcev..."

(Dalje sledi)

Nekaj za stariše

Brez dvoma lahko tudi triletnega otroka štejemo že k slabo vzgojenim. Ravno tako lahko raste krivo nežno stebelce, kakor močno deblo.

"Saj je še otrok; kdo mu bo zameril". Je že dovolj "brihten", da razume in da trmasto kljubuje v svojih mušicah. Že nosi v sebi klicu nagnjenj, katera se bodo odkrila v zreli dobi.

Pa si oglejmo tega otroka!

V govorjenju: otročja govorica, čeravno že precej obširna v teh letih, se omeji na nekoliko samozavestnih besed: hočem! bom! moram imeti! pusti me v miru! bom mami povedal!...

Neprestana zadirčnost, nepotrpežljivost, prevzetnost in nepokornost!

Jutro začenja s nepotrpežljivostjo, zadnji krik pred počitkom je emerikava tožba. Nič ga ne more zadovoljiti, čeprav se vsa družina prizadeva, da mu preskrbijo zabave. Neizvršne so njegove zahteve. Mislite da vam je hvaležen za vsa vaša prizadevanja? O ne! Pahnil te bo proč, kakor hitro mu kaj odrečeš.

Oglejmo si njegovo obnašanja: Če ne more drugače tudi grize svojo pestunjo, opraskal bo tovariše, grozi, pa tudi tepe svojo mamicco, katera se omeji na nekoliko strogih besed: oh! hudobnež! Tepeš svojo mamicco! uh! kako grd otrok si! ne maram te!

Morda ga želiš seznaniti s kakim novim prijateljskom, pa odgovarja z mrzlovoljnimi "nočem"; če mu pušiš, ga bo z laktom odrinil od sebe.

Če ga pogledajo mimogrede, se jim bo skremžil in spačil; če je njegova "spaka" bila posebno grda in smešna, so starši prvi, kateri se mu bodo nasmejali in opazili v njej še celo gracijskost, čeprav je to le grda neslanost in nesposobnost!

Peljejo ga na sprehod! Otrok seveda izbira, kam bodo šli. Mati je imela morda opravek na eni strani mesta — ali otroče hoče na drugo stran.

Na obisku so! Naslanja se in plazi ob predmete in če je še to premalo — se bo obešal na materina kolena s emerikavim in nepotrpežljivim moledovanjem: mama! gremo! pojdemo! Nakar pa mati odgovarja in sočutno potrjuje: Da, srček! takoj gremo! Počakaj malce, ljubček!

Pri mizi je on prvi; kar s prstom kaže, kaj bo zanj, kaj mu najbolj diši. Naravno — on to dobi — ker "želi".

Umevno je — da je v tej dobi najbolj šibak in se ne more braniti; odvisen je od drugih, kakor nobeno drugo ustvarjeno bitje. Kljub temu — ta otročiček niti zdaleč ne misli na hvaležnost, se ne zave, da bi moral koga spoštovati, a tega tudi noče razumeti.

*

Nič ne zmore sam po sebi, pa vendar se smatra absolutnega gospodarja v hiši! Kako ne bi? Saj vsi pred njegovo trmo popuščajo in služijo njegovim muhastim zahtevam.

Oče ponajveč skrbi za gmotno bodočnost svojega otroka!

Mati, preveč dobra v svoji slepi ljubezni do svojega "princa", mu iskazuje vse preveč pažnje in napačne ljubezni.

Kadar si nekaj poželi? Dobro, dajte mu, da bo mir! In ta otročiček živi in raste v trdnem prepričanju, da se mu mora vse ugoditi. Treba je samo iztegniti roko ali pa pospešiti korak!

Služinčad so za takšnega otroka bitja, ki so le v

Pet sester Mlač iz Lokve na Krasu: Marija, por. Cigoj; Pepka por. Pavlovič; Vidka, Anica in Ivanka. Vse žive v Buenos Airesu in so si ostale dobre in zveste sestre tudi tukaj.

ta namen v njegovi hiši, da mu služijo.

Ako včasih že ne morejo več prenašati njegovih muh, je že mati na strani svojega ljubljence: "Dajte mu! Kaj vas briga! Vi dobite svojo plačo, imate stan in hrano v moji hiši! Vi morate ubogati!"

O malček bo že posnemal vzgled svoje matere in bo ravnal s služkinjo neusmiljeno in prevzeto!

Nasprotno! Moramo mu v srce vliti čuvstvo ljubezni in vljudnosti do služinčadi. To jim gre po zakonu, po morali in pred Bogom. Na njihovih ramah leže vsa najtežja opravila. Ravno zato jim gre dobrot in ljubezen. Ne bo odveč, če se mu da nekaj pojasnila.

Govorite mu, da je njegova pestunja morala zapustiti svojega lastnega otroka, da mu preskrbi najpotrebnejše za vsakdanje življenje. Od srca k srcu mu govori o teh rečeh, ki so tako bridke in pa tako nežne... Moraš mu govoriti! To ti je dolžnost! Dolguješ svojemu otroku vso resnico!

Njegovo srce tako pristopno za čuvstvo nežnosti in ljubezni, bo brž razumelo, kar še njegova pamet ne more razumeti ali pa razume površno. Daj mu razumeti, da mnogi nimajo najpotrebnejšega, kar on uživa v taki obilici. Zakaj ga pušiš rasti v prepričanju, da ima on pravico do vsega. S tem prepričanjem se hrani egoizem!

Takšna so otročja prva nagnjenja, katera se morajo že v klici zadušiti, kajti z egoizmom opazamo že v teh nežnih letih: nesramnost, samozavest, srditost in nehvaležnost.

Kako se bo presenetil ta mali otroček, ko mu boš govorila, da so na svetu otroci enakih let, katerih postelja je šop trde slame, ki kruh samo vidi. Kako ga bodo zanimala ta pripovedovanja! Kako bo začel misliti in sočustvovati. Rodila se bodo malo lepša čuvstva v njegovem drobnem srcu. Gotovo potrkajo na duri tvoje hiše tudi siromaki. Obdari jih v prisotnosti svojega otroka. Posnemal te bo! Tudi siromašni otroci pridejo v tvojo hišo. Tvoj otroček pa je bogat! Kakšna podobnost je med tvojim in siromašnim otrokom? Zdi se ti samo po sebi umevno, da je tvoj sinček oblečen v svilo in žamet — kakor tudi to, da je oni drugi pokrit z nekoliko starih eunj.

Reči svojemu otroku, da je ta siromašni otrok — enak njemu, in da bi tudi on želel svojo zaspano glavičo položiti na mehko zglavje in nahraniti se z dobrimi jedili in slaščicami. Reči mu — da ta malček gotovo nima nobene igrarke, kakor jih ima on na pretek! Raz-

(Konec na str. 155)

Politične prilike v predelih Kranjske in Koroške, ki so bili priključeni leta 1918. Italiji

Spisal Franc Barbalič.

(Te prilike se nanašajo na volitve za dunajski parlament v letih 1907. in 1911.)

KRANJSKA

I. — VOLITVE ZA DUNAJSKI PARLAMENT V LETU 1907.

Vsa bivša vojvodina Kranjska je volila 1. 1907, 12 zastopnikov za cesarski parlament. Obravnali bomo samo 3 vol. okraje, ki so pripadli Italiji.

V teh vol. okrajih ni bilo vol. borbe med Slovenci in Italijani, niti med Nemci, ker v Kranjski sploh ni bilo Italijanov, torej so vsi kraji Slovenije, ki danes pripadajo Italiji popolnoma slovenski.

Vojvodina Kranjska je dne 31. decembra 1910 imela v zaokroženem številu:

Slovencev .. 475.300 ali 94.25%
Nemcev .. 28.200 „ 5.59%
drugih .. 800 „ 0.16%
Skupno 504.000 prebivalcev.

Samo Kočevje je bilo mali nemški otok, kakor je še danes, toda to nas ne moti, da ne bi rekli, da je Slovenija čisto slovenska zemlja.

Kakšne predprilike so imeli Nemci v Avstriji, se vidi iz tega, da so za 28.200 Nemcev, ki so živeli raztreseni po industrijskih mestih, napravili nemški vol. okraj, ki je imel samo 18.800 prebivalcev in to: Slovencev 1.300 ali 7%; Nemcev pa 17.500 ali 93%.

Po teh zaključkih bi morala Kranjska voliti 29 slovenskih zastopnikov, pa jih je imela samo 11.

Mi se omejimo samo na 3. 6. in 7. volilni okraj, ker ti sedaj pripadajo Italiji.

TRETJI VOLILNI OKRAJ

KRANJSKE

je obsegal 3 sodnijske okraje: Radovljica, Kranjska Gora in Tržič.

Leta 1900 je imel ta okraj 36.300 prebivalcev in to: Nemcev 1800 ali 4.95%; Slovencev 34.400 ali 94.76%.

Kakor vidimo ni tukaj niti sledu o Italijanih. Volilcev je bilo 8.122 ali 22.37%. Dne 14. maja 1907. je bilo veljavnih glasov 5.484, ki so bili razdeljeni na 3 stranke:

Slov. ljudska stranka 4.112 ali 74.99%;
slov. nar. napredna 562 ali 10.25%;
slov. soc. dem. 791 ali 14.42%.

Izvoljen je bil kandidat slov. ljudske stranke. Tu se nam vrine vprašanje: Kaj je pripadalo k Italiji? Samo: Bela Peč in del občine Rateče, ki je pripadal sod. okraju Kranjska Gora.

ŠESTI VOLILNI OKRAJ

KRANJSKE

je obsegal 4 sod. okraje: Vrhnika, Logatec, Idrija in Cerknica.

L. 1900 je imel 47.100 preb. in sicer:

Slovenci .. 46.900 ali 99.58%
Nemci .. 200 „ 0.42%

Tudi v tem vol. okraju ni sledu o Italijanih. Bilo je 9.356 ali 19.86% volilcev, ki so imeli dne 14. maja 1907 7.282 veljav. glasov, ki so bili sledeči:

slov. ljudska stranka 4.729 ali 64.95%
slov. nar. napredna 1.400 „ 19.22%
slov. soc. dem. 1.137 „ 15.61%
neveljavnih 16 „ 0.22%
skupno 7.282 glasov.

Izvoljen je bil z absolutno večino kandidat slov. ljud. stranke. Italiji je pripadel ves sodnijski okraj Idrija razen občine Žiri, dočim so ostali 3 sod. okraji pripadali Jugoslaviji in to: Vrhnika, Logatec in Cerknica.

SEDMI VOLILNI OKRAJ

KRANJSKE

je obsegal 5 sod. okrajev in to: Postojna, Senožeče, Ilirska Bistrica, Vipava in Lož. Imel je 50.100 preb. in to:

Slovencev .. 49.900 ali 99.60%
Nemci .. 100 „ 0.18%

Italijanov ni bilo tukaj. Volilcev je bilo 12.043 ali 24.03%, ki so imeli 8.801 veljav. glasov in sicer:

slov. ljud. stranka 5.649 ali 66.19%
slov. nar. napredna 2.975 „ 33.80%
slov. soc. dem. 169 „ 1.92%
raznih 8 „ 0.09%

Skupno 8.801 glasov.

Izvoljen je bil kandidat slov. ljudske stranke. Italiji so v celoti pripadli 4 sod. okraji: Postojna, Senožeče, Ilirska Bistrica in Vipava. Jugoslaviji je pripadel samo Lož.

Stem smo zaključili volitve v Kranjski v l. 1907.

II. — VOLITVE ZA DUNAJSKI PARLAMENT V L. 1911.

so bile veliko bolj živahne kakor l. 1907, ker je bilo sedaj na Kranjskem uvedeno obvezno glasovanje — pod kaznijo —. Razume se, da so lahko glasovali za katerekoli stranko, ali so oddali beli list, kar sevidi, da jih je bilo 1.634.

Obravnali bomo samo 3., 6. in 7. vol. okraj.

TRETJI VOLILNI OKRAJ

je obsegal: Radovljica, Kranjska Gora in Tržič. L. 1910 je imel 41.042 preb. in to:

Slovencev .. 38.960 ali 94.92%
Nemcev .. 2.014 „ 4.90%

Italijanov ni bilo. Volilcev je bilo 8.383; veljav. glasov 7.279 in sicer:

slov. ljud. 4.902 ali 67.35%
slov. nar. napredna 814 „ 11.19%
jugosl. soc. dem. 1.510 „ 20.74%
raznih 53 „ 0.72%

Skupno 7.279 glasov.

Izvoljen je bil kand. slov. ljud. stranke. Od tega okraja je padla pod Italijo občina Bela peč in del občine Rateče iz sodnega okraja Kranjske gore in političnega okraja Radovljice.

Po številu 31. dec. 1910 je bilo v Beli peči:

Slovencev .. 141 ali 14.89%
Nemcev .. 1775 „ 81.84%
Tujecev .. 31 „ 3.27%

Po italjanskem štetju 1. dec. 1921 je bilo vseh prebivalcev 866. O narodnosti ni podatkov. Ta občina je bila večinsko nemška.

Občina Rateče, je imela l. 1910: Slovencev 710; Nemcev 1.

I. — VOLILNI OKRAJ POSTOJNA:

Občina	Prebivalstvo po avstrijsk. popisu l. 1910.	Nem
Sodni okraj POSTOJNA:		

1. Postojna	3.863	26
2. Bukovje	604	
3. Košana	1.778	—
4. Šmihel	2.112	
5. šent Peter	3.191	27
6. Planina	1.931	
Skupno	13.479	61

Sodni okraj ILIRSKA BISTRICA:

1. Čelje	236	—
2. Trnovo	3.581	11

Te občine je prišlo 1/3 pod Italijo, a le redkonaseljani kraji s 7 domovi in 18 prebivalci.

ŠESTI VOLILNI OKRAJ

KRANJSKE

je obsegal 4 sod. okraje: Vrhnika, Logatec, Idrija in Cerknica. Imel je 47.823 preb. in sicer:

Slovencev .. 47.545 ali 99.42%
Nemcev .. 197 „ 0.41%

Bil je čisto slov. vol. okraj. Volilcev je bilo 9.613, veljav. glasov 8.131, ki so bili razdeljeni:

slov. ljud. stranka 4.890 ali 60.14%
slov. nar. napr. 1.857 „ 22.84%
jugosl. soc. dem. 1.355 „ 16.66%
raznih 29 „ 0.36%

Skupno 8.131 glasov.

Izvoljen je bil kand. slov. ljud. stranke. Vse stranke so narastle. SLS je relativno nazadovala, absolutno je narastlo za 161 glasov. Vidimo, da je bil volilni boj zelo živahen. Volitev se ni vdeležilo le 13.60% volilnih upravičencev.

Od tega okraja je pripadla Italiji: Idrija (cel okraj, razen Žirov).

Od okraja Logatec: Hrušica s 3 hišami in 19 prebivalci; Novi svet (4 hiše z 23 ljudmi). Od občine Rovte: Medvedje brdo in Potok z 350 prebivalci. Od občine Hotedršica: Žeje (12 hiš).

Nadalje del Planine (Planinski grad in 5 hiš), del Malnov (10 hiš) in delno Planinski vrh (Mačkovec).

SEDMI VOLILNI OKRAJ

KRANJSKE

je obsegal 5 sod. okrajev: Postojna, Senožeče, Ilirska Bistrica, Vipava, Lož. Imel je 51.317 preb. in to:

Slovencev .. 51.098 ali 99.58%
Nemcev .. 162 „ 0.31%

Bil je torej popolnoma slovenski. Imel je 11.190 ali 21.80% volilcev in 9.031 veljav. glasov in sicer:

slov. ljud. stranka 6.559 ali 72.63%
slov. nar. napr. 1.611 „ 17.84%
jugosl. soc. dem. 740 „ 8.19%
raznih 121 „ 1.34%

Skupno 9.031 glasov.

Izvoljen je bil kand. slov. ljud. stranke. Za vso Kranjsko so zanimivi sledeči podatki:

Leto: volilcev je bilo glasovalo:
1907: 98.788 ali 19.2% 69.960 ali 78.8%
1911: 99.263 „ 19.1% 86.600 „ 87.3%

Na temelju zanesljivih podatkov moremo reči, da je dne 31. decembra 1910. po ljudskem popisovanju pripadlo Italiji od vojvodine Kranjske: 54.681 Slovencev in to:

3. Knežak	2.755	—	2.744	11	2.773
4. Ilirska Bistrica	876	2	856	18	872
5. Jablanica	2.185	4	2.180	1	2.306
6. Janežovo Brdo	122	—	122	—	119
7. Kilovče	304	4	300	—	283
8. Prem	463	—	462	1	412
9. Ratečevo Brdo	189	—	189	—	174
10. Zagorje	985	—	982	3	946
11. Smerje	341	—	341	—	327
Skupno	12.037	21	11.885	131	12.129

Sodnijski okraj SENOŽEČE:

1. Britof	402	3	398	1	367
2. Famlje	287	—	287	—	291
3. Hrenovice	2.620	—	2.619	1	2.463
4. Laže	201	—	201	—	159
5. Dolenja Vas	431	—	430	1	423
6. Gorenje Vreme	348	9	339	—	332
7. Senožeče	844	3	817	24	916
8. Senadole	163	—	163	—	163
Skupno	5.296	15	5.254	27	5.087

Sodnijski okraj VIPAVA:

1. Budanje	1.066	—	1.066	—	999
2. Erzclje	344	—	344	—	309
3. Goče	466	—	466	—	459
4. Lože	455	—	442	3	444
5. Vrhpolje	824	—	822	2	863
6. Planina	768	—	763	—	746
7. Podkraj	956	—	951	5	983
8. Podraga	490	—	490	—	502
9. Šent Vid	1.461	—	1.460	1	1.381
10. Slap	540	—	540	—	536
11. Šturje	1.371	9	1.343	19	1.304
12. Ustje	364	—	364	—	376
13. Vrapče	881	—	881	—	823
14. Vipava	1.426	8	1.412	6	1.355
15. Col	986	—	986	—	1.004
Skupno	12.388	17	12.335	36	12.081
Skupno okraj Postojna	43.200	121	42.807	272	43.329

II. — VOLILNI OKRAJ LOGATEC:

Sodnijski okraj IDRILJA:

1. Čekovnik	349	9	339	1	304
2. Dole	918	—	918	—	1.333
3. Godovič	575	—	575	—	564
4. Idrija	6.094	52	5.188	54	5.592
5. Žiri	4.025	2	4.022	1	—
6. Črni Vrh	2.056	—	2.055	1	2.627
7. Spodnja Idrija	2.101	—	2.100	1	2.925
8. Vojsko	758	—	798	—	740
Skupno	16.876	63	16.755	58	14.085

Sodnijski okraj LOŽ:

1. Stari trg	4.862	38	4.763	61	—
2. Lož	666	1	664	1	—
3. Bloke	2.867	2	2.864	1	—
Skupno	8.395	41	8.291	63	—

Sodnijski okraj LOGATEC:

1. Rovte	2.181	—	2.181	—	—
2. Hotedršica	884	2	882	—	—
3. Gor. Logatec	1.004	18	978	8	—
4. Planina	1.563	65	1.471	27	—
5. Dol. Logatec	1.817	10	1.781	26	—
Skupno	7.449	95	7.293	61	—

Sodnijski okraj CERKNICA:

1. Rakek	1.712	8	1.694	10	—
2. Sv. Vid nad Cerknico	1.405	—	1.405	—	—
3. Begunje	1.375	—	1.375	—	—
4. Cerknica	3.797	2	3.771	24	—
Skupno	8.289	10	8.245	34	—
Skupno okraj Logatec	41.009	209	40.584	216	—

III. — VOLILNI OKRAJ RADOVLJICA:

Sodnijski okraj KRANJSKA GORA:

1. Jesenice	5.413	502	4.815	96	—
2. Koroška Bela	2.712	88	2.576	48	—
3. Kranjska Gora	1.480	23	1.430	26	—
4. Dovje	1.528	12	1.476	40	—
5. Rateče	711	1	710	—	—
6. Bela Peč	947	775	141	31	866
Skupno	12.791	1.402	11.148	241	866

PO SKANDINAVSKIH MESTIH

Stockholm, Bergen, Trondhjem, Kopenhagen, Oslo. — Značilnosti posameznih mest in krajev.

Švedsko prestolnico Stockholm često imenujejo severne Benetke. Tu, v tem mestu je dalj časa bival indijski filozof Rabindranath Tagore in presanjal mnogo noči v stockholmski prirodi. Zanimiva pa ni samo priroda te prelepe okolice, ampak tudi življenje, ki poteka na tej zemlji. Tu ni beračev, ni slabo oblečenih ljudi, ulice so čiste, ob njih se razprostirajo palače, na trgih so spomeniki, ob njih moderne restavracije in obratovalnice. Vsak četrti prebivalec Stockholma ima svoj telefon. Mesto je že 700 let švedska prestolnica. V njem so bogate muzejske zbirke. Zlasti je znan bogat biološki muzej, ki je edinstven na svetu. Velika državna opera ima prekrasen razgled na morje. Zelo lep je tudi prostorni stadion, na katerem so bile zadnje predvojne olimpijske tekme leta 1912. Švedska je zemlja, ki je bogata na drvi in železni rudi, katero izvažajo v Narvik, norveško pristanišče, in odtod v Nemčijo.

Bergen je v glavnem leseno mesto. Večkrat je že pogorelo. Zadnjikrat 15. januarja 1916. Tu je včasih delovala in gospodarila nemška Hansa, na katero spominja še muzej. Bergen ima največjo ribiško in trgovsko mornarico na Norveškem. Večje ladje pristajajo v bližini mesta. Je eno najlepših in najbogatejših mest. Pravijo, da se tam rodi otrok z dežnikom pod pazduho, kajti Bergen je znan po tem, da pade v njem največ dežja. Življenje kaže, da je Norveška dežela gozdov, kar tudi vidimo v bergenskem etnografskem muzeju, kjer so vsi izdelki iz lesa in je les glavno pridobitno sredstvo Norvežanov. Prav stare in nove hiše dajejo pokrajini svoj poseben izraz.

Trondhjem je staro mesto z najstarejšo cerkvijo sv. Olafa iz leta 930, ki je najlepša gotška zgradba na severu. Mesto samo je ob vznožju lepih gora. Severno je znano izhodišče švedske rude, to je pristanišče Narvik.

Malokatero mesto ima tako lepo okolico kakor Kopenhagen, ki je prestolnica Danske. Zlasti pa je lep dvorec Tronberg, to je tam, kjer se danska obala najbolj približa švedski. Mesto je biser gradbene umetnosti in ga prištevajo med najlepša mesta sveta. Ta dvorec je svekovečil Sheakespeare. Tu se namreč odigrava znana drama danskega Hamleta, katerega grob naj bi bil nekje v bližini. Tronberg je znan po tem, da je bila tukaj meja med Dansko in rimsko državo. Pravijo mu tudi severne Atene, oziroma kraljica Baltiškega morja.

Norveška obala je zelo členovita. Prav ta členovitost pa je bila vzrok, da je bilo tu razvito gusarstvo: Vikingi, najdrznejši pomorski narod v Evropi, so v srednjem veku pluli celo do Grenlandije in Amerike. Tu je glavno mesto Oslo, ki ni samo politično ampak tudi kulturno središče države. Nastalo je v zelo globokem fjordu. Mesto je zelo živahno, toda ko odbije ura polnoči, zaprejo vse javne lokale in od tedaj zavladava v mestu blagodejen mir. Nikdo ne sme rušiti tega miru. Poletne noči v Oslu so zelo svetle in skorajda skrivnostne. Nad mestom se dviga kraljevski dvorec z velikim parkom. Oslo ima 265 tisoč ljudi. Na jugu je Horten, ki je pristanišče za vodna letala. Tu je tudi trdnjava, ki je predstraža Osla.

Italiji je torej pripadlo 48 kranjskih občin in 5 očin deloma: Hotedrška, Gor. Logatec, Rovte, Planina in Rateče.

Vsakemu je znano, da v tem delu Kranjske, ki je pripadel Italiji ni bilo nobenega Italijana. Nekdaj so ti kraji pripadali rimskemu cesarstvu. Vemo pa, da cesarstva propadajo, a narodi ostanejo. Tudi jaz verujem, da bodo ostali Slovenci trdni na svoji zemlji, četudi v mejah tujih držav.

K O R O Š K A

Podati hočem samo kratek pregled vo-

litev na Koroškem, ker v onem delu slovenske zemlje, ki pripada Italiji, niso Slovenci niti leta 1907, niti 1911 postavili svojega kandidata.

Od Koroške je pripadel Italiji le del političnega okraja Beljak in to: celi sodnijski okraj Trbiž; od sodnijskega okraja Podklošter del občine Podklošter. Gornja vrata (od 73 prebivalcev 31 Slovencev); Spodnja vrata (od 220 prebivalcev 79 Slovencev).

Po popisu 31 dec 1910 je bil položaj takle:

Kraj:	prebivalcev	Slov.	Nemcev	drugih	l. 1921:
Lipoljša vas	367	308	48	21	343
Naborjet	781	40	695	46	636
Pontabelj	917	17	807	93	702
Žabnice	844	492	345	7	903
Trbiž	3.914	93	3.486	341	4.003
Ukve	844	591	247	6	771
Podklošter	4.055	1.552	2.338	165	

Od Podkloštra je padel pod Italijo le mal del. Na Koroškem, ki je padla pod Italijo je bilo torej 1541 Slovencev, ki živijo na podnožju Svetih Višarj.

Prvotno so v teh krajih prebivali sami Slovenci a počasi jih je Nemec potujil.

Leta 1907 je na enega zastopnika pripadlo 37.492 preb.

V vseh nemških volilnih okrajih je bilo

po uradni statistiki izgubljenih 53.000 Slovencev, dočim je v III. volilnem okraju ostalo samo 7.506 Nemcev. Za mali otok Nemcev v Kočevju s 17.000 preb. je znala vlada predložiti svojega kandidata, za 53.000 Slovencev v Koroški pa ni bilo niti enega. Kako se je število Slovencev manjšalo vidimo iz sledečih podatkov:

	L e t a 1 9 0 7.			L e t a 1 9 1 0.		
O k r a j:	Prebiv.	Nemcev	Sloven.	Prebiv.	Nemcev	Sloven.
Mesto Celovec	23.300	21.500	1.700	27.473	24.582	1.761
Celovec sod. okr.	34.500	21.600	12.900	38.908	28.260	10.623
Borovlje	10.800	2.800	8.000	11.282	4.928	6.347
Dobrla Vas,	9.600	700	8.900	9.635	1.075	8.555
Železna aKplja	4.800	800	4.000	4.625	937	3.688
Pliberk	19.000	3.200	16.700	20.728	3.573	17.145
Skupno	45.100	7.500	37.600	46.270	10.513	35.735
Velikovec	16.600	5.400	11.300	16.134	6.000	10.130
Svinec	16.600	10.600	100	10.481	10.197	279
Stari Dvor	7.100	7.100		6.810	6.810	
Skupno	34.300	23.100	11.400	33.425	23.007	10.409
Volšperk	20.400	20.400		21.608	21.587	15
Št. Pavel	13.000	11.700	1.300	12.899	11.011	1.887
Št. Lenart	9.400	9.400		9.331	9.330	
Skupno	42.800	41.500	1.300	43.838	41.928	1.902
Št. Vid	15.900	15.900		16.037	16.034	3
Breža	9.200	9.100		9.257	6.255	
Krka	9.400	9.400		10.005	10.002	3
Skupno	34.500	34.400		35.299	35.291	6
Trg	19.800	19.700	100	20.070	20.023	37
Rožak	8.500	1.100	7.400	9.361	2.185	7.169
Millstatt	6.800	6.800		7.896	7.886	9
Skupno	35.100	27.600	7.500	37.327	30.095	7.215
Beljak	32.300	25.900	6.300	40.563	35.603	4.847
Šmohor	10.200	5.700	4.500	10.639	6.668	3.961
Paternijon	8.300	8.300		9.010	8.978	32
Podkloštrum	7.700	2.400	5.300	7.645	3.530	4.113
Trbiž	7.100	4.900	2.100	7.396	5.622	1.541
Koče	7.800	7.800		8.206	8.196	10
Skupno	41.100	29.100	11.900	42.896	32.994	9.657
špital	10.000	10.000		12.288	12.230	57
Greifenburg	8.900	8.900		8.946	8.946	
Vogljiče	6.200	6.200		6.122	6.122	
Zgor. Bela	5.300	5.300		6.173	6.173	
Sovodje	7.600	7.600		7.572	7.572	
Skupno	38.000	38.000		41.101	41.043	57
SKUPNO	361.000	270.200	90.600	387.100	304.315	82.212

Koroška je bila nekdanj "zibelka" slovenske samostojnosti in do XV. stoletja je vladal povsod slovenski uradni jezik.

Ponemčevanje so podpirali plemenitaši in meščani, ki so prezirali ubogega slovenskega kmeta. Samo duhovščina je ostala

zvesta; pridigovali so v slovenskem jeziku.

Koroška je imela tudi veliko vrednih slovenskih sinov, ki so ustanovili "Družbo sv. Mohorja", ki je izdajala dobre slovenske knjige.

Ko je bil leta 1907 uveden nov volilni red za avstrijski parlament, je dobila Koroška 10 kandidatov.

V vseh 10 volilnih okrajih Koroške je bilo leta 1910 okrog 361.000 prebivalcev. Od teh je bilo 90.600 Slovencev in 270.000 Nemcev; poleg teh še 545 prebivalcev druge narodnosti in 6.324 tujcev. Tako znaša skupna vsota 367.324 prebivalcev.

Bilo je torej 1/4 Slovencev in 3/4 Nemcev; toda Slovenci trde, da jih je bilo 1/3.

Vidimo pa, da je 2/3 Nemcev dobilo za dunajski parlament 9 zastopnikov a 1/3 Slovencev samo enega. Kakašna enakost?

Slovenci so dobili četrti volilni okraj, ki je obstojal iz sodnijskih okrajev: Borovlje, Dobrla vas, Železna Kaplja in Pliberk.

Noben drug volilni okraj ni imel toliko prebiv. Tudi v ostalih okrajih je bilo veliko Slovencev, a ti niso postavili nikjer svojih kandidatov.

V glavnem: Leta 1907: 72.658 volilcev; 19,8 odstotkov preb.; 57.082 ali 78,6 odstotkov glasov. Leta 1911: 77.651 volilcev, 20,1 odstot. preb.; 52.670 ali 67,8 odstot. glasov.

Po občevelnem jeziku:

L e t a 1 9 0 0.	
Slovencev	90.495 ali 24.64%
Nemcev	269.960 „ 73.49%
drugih	545 „ 1.15%
tujcev	6.324 „ 1.72%
L e t a 1 9 1 0:	
Slovencev	82.212 ali 20.75%
Nemcev	304.315 „ 76.80%
drugih	573 „ 0.15%
tujcev	9.128 „ 2.30%

Iz teh podatkov razberemo, da je v desetletju 1900—1910 padel % Slovencev od 24.64 na 20.75.

Če pa pogledamo narodnostno gibanje zadnjih 50 let, dobimo še bolj žalostno sliko.

Leta 1880	je bilo	29.38%	Slovencev
„ 1890	„	27.98%	„
„ 1900	„	24.64%	„
„ 1911	„	20.75%	„

Nemški % pa stalno raste in tudi prebivalstvo narašča. Od 1880—1900 je prirastek prebivalstva 18.594 oseb. Nemško število je pa vzrastlo za 28.375 dočim je število Slovencev upadlo za 12.757.

Celovec je imel 1857 leta 9414 (63.70%) Slovencev in samo 3419 (36.30%) Nemcev. Leta 1900 izkazuje samo še 7% Slovencev.

Dr. M. Potočnik opisuje v svojem delu "Vojvodina Kranjska", kako so ponemčili mesta, kjer ni bilo niti 10% Nemcev:

Narastek v Nemcev v %:				
V a s:	1880	1890	1900	1910
Smerče	4	6	28	47
Kostanje	1	—	70	87
Zihpolje	1	2	45	96
Medborovnica	—	—	69	57
Vrba	27	—	100	95
Št. Randolph	4	—	69	42
Črni grad	—	41	59	19
Rikarja vas	48	5	54	—

Dejansko ni v nobeni teh vasi niti 10% Nemcev.

Dr. Potočnik navaja in primerja uradne podatke z resničnim stanjem prebivalstva po narodnosti:

Tragedija v pragozdu

Na splošno v Argentini ni posebne nevarnosti pred strupenimi kačami. Med številnimi vrstami posebno toplega severa, je samo pet različnih strupenih kač. Zanimivo pa je, da te niti zdaleč niso tako napadalne kot nestrupene kače. Brez dvoma se zavedajo svojega nevarnega orožja, ki jim služi ne le za brambo, temveč tudi za lažjo pridobitev hrane.

Sicer pa tudi izjem ne manjka in pripetilo se mi je že večkrat, da so me strupene kače napadle, posebno za časa druženja. Navadno pa so resnično nevarne le, če jih kdo zasleduje, slučajno pohodi, ali na kak drug način razdraži. Na ta način jim postanejo žrtve psi, ki jih z lajanjem napadajo ali pa celo skušajo vgrizniti; tudi živina, če zadene v visoki travi z nosom ali nogu v kačje gnezdo, postane žrtev strupa.

Zatorej je razumljivo, da starši na kampu svoje bosonoge otroke nepustijo daleč od doma v grmovje in visoko travo, in jih često opozarjajo na nevarnost, ki jim tam preti.

Odrasli ljudje le bolj redko postanejo žrtev teh nevarnih plazilcev. Da se pa tudi to kedaj pripeti, nam priča sledeči dogodek, ki sem ga večji del sam doživel:

Že odrasel mož je šel v gozd, da obrne deblo, ki ga je prejšnji dan posekal. Zgrabil je z rokami in pri tej priči se je dotaknil komaj napol dorasle klopotače, ki je ležala pod debelcem. V trenutku ga piči med palcem in kazalcem leve roke. Zgodilo se je to okrog pete ure popoldne. Mož preprost domačin, ki se velikosti nevarnosti, ki ga je doletela, pač ni zavedal, ubije kačo ter ji odseka glavo in konec repa, ki sestoji iz roženih obročev, in se poda z vsem tem na svoj rancho (na preprost način sezida no ali iz desk narejeno in največkrat z blatom ometeno podeželsko stanovanje). Doma mu podvežejo bolno roko z močno vrvjo.

Zajahal je potem konja in se podal v drugo vas k nekemu naseljencu, ki je nekaj več znal o zdravniški vedi kot navadni ljudje in radi pomanjkanja zdravnika v vseh slučajih nezgode ali bolezni bil klican. Dospel je šele pozno na večer tja. Leva lakt mu je medtem močno otekla. Čutil je bolečine in strup je vplival že tudi na vid, ker zadnje pol ure ni več skoro nič videl ter se moral zanesti na konja, ki je poznal pot.

Na priseljenca je jezdec naredil vtis pijanca. Toda pomagati mu več ni mogel. Tudi piti mu ni smel nič dati, čeprav je raznjeneec stokal od velike žeje. Bal se je namreč, da se po razredčeni krvi strup lažje po celem telesu razširi.

Ker v bližini zdravnika ni bilo, je naseljenec peljal medtem težko obolelega domačina do neke tudi precej oddaljene lekarne, kamor so dospeli o polnoči. Lekarnar je bolniku takoj vbrizgnil na štirih mestih zdravilo proti kačjemu strupu, toda rekel je, da za bolnika skoro ni več rešitve, ker se je strup že raširil po celem telesu.

Cela leva lakt mu je medtem tako otekla, da je dosegla debelost stegna, in vrvi s katero je bila podvezana, ni bilo več mogoče odstraniti, ker je bila zakrita od otekline.

Ničesar več ni bilo mogoče storiti, zato so spravili težko bolnega domačina v njegov rančo, kamor so ga pripeljali drugo jutro.

Mleko, ki so mu ga vlivali je zopet vse vrgel nazaj. Leva stran telesa je bila temnordeča in močno otekla. Trpel je strašne bolečine. Tudi če se ga je kdo šetako rahlo dotaknil, je kričnil od bolečine in ravno tako če se je sam kaj ganil. Vsak hip je postajalo dihanje težje in le tu in tam kak trenutek čutil malo olajšave.

Vsako upanje na rešitev je bilo izključeno. Kljub temu je živel ta žilavi človek pragozda še celi dan, bil do zadnjega trenutka pri zavesti, odgovarjal na vsa vprašanja, in — čeprav že popolnoma oslepel — je spoznal svoje tovariše in znance po glasu. Pokopali so ga v pragozdu, kjer je tudi nekoč zagledal luč sveta.

Kača klopotača se nahaja v celi tropični in subtropični Ameriki in svoje bivališče si išče najrajši v gozdovju, kjer je mnogo vlage. Doseže dolžino do 2 metra in je rumenorjave barve. Na hrbtu ima ravnočrtni temni naris. Glava je trikotna in na koncu repa se nahajajo, raznoštevili po starosti, do 14 roženih obročkov, ki pri gibanju povzročajo ropot.

Klopotača leže jajca, iz katerih smuknejo še isti dan mladiči.

(Iz: "Argentinsche Tiere" v. Hans Schmidt)

Prevedel Andrej Lach.

(Glej stran 151)

loži mu večkrat, da vse kar ima, mu je preskrbel očka in da vse to zopet lahko izgubi — kakor je brez truda dobil.

Ako je tvoj otrok razumen, takoj bo zmanjšal svoje zahteve.

Da! Pokaži mu veliko dobroto, katero uživa v nasprotju s pomanjkanjem, ki ga trpijo mnogi ljudje na svetu. Ponovi z njim vsakikrat te misli in vzbudi čuvstva, kadar izrazi novo željo za nečem in ne dvomi, da ne bi razumel sreče, katero uživa. Vzkliči bosta v

ŽENINI — NEVESTE — DRUŽINE

Obrnite se na

SLOVENSKO TOVARNO POHIŠTVA

ŠTEFAN LIPIČAR

GUTENBERG 3360 y Avda. SAN MARTIN Tel. 50-3036

njegovem srečanju dvojni cvetki: veselje ob sreči, ki jo uživa in pa hvaležnost vsem, ki so mu jo priskrbeli. Predvsem hvaležnost svojim staršem, ki so mu od Božje Previdnosti postavljeni za varuhe.

Pri Ivaničevih v Sarandí, ko so imeli domači praznik. Prašič je ubežal povodnji — nožu ni mogel — A cada chancho le llega su San Martin —

Celovec mesto:	Slov.	Službeno		Slov.	dejansko		Po službeni statistiki je bilo:
		Slov.	Nem.		Slov.	Nem.	
Beljak	21.129	—	42.586	27.629	—	36.086	121.495 Slovencev in 269.960 Nemcev, a v resnici
Celovec, okraj	20.689	—	44.028	29.469	—	35.528	121.495 Slovencev in 238.960 Nemcev. Iz tega vidimo, kako so ponarejali ljudsko
Šmohor	4.460	—	13.512	6.960	—	11.012	štetje.
Šent. Vid	90	—	52.057	590	—	51.552	Samo eno je vsem znano: Nemei so i.
Velikovec	40.877	—	9.994	48.877	—	1.994	meli v Avstriji vse pravice, Slovenci pa
Volšperk	1.298	—	41.460	2.298	—	40.460	niso imeli nič pravic ampak le dolžnosti.

OPAZOVALEC

Jugoslavija srečno vozi svoj čolnič skozi nevarne viharje. Med tem ko so Madžarska, Romunija in Bolgarija v neprestanem trenju in je nevarnost, da se zapletejo v boj, je Jugoslavija v redu in miru in deluje kot posredovalka. Madžarska, ki je svoj čas tudi stavila neke zahteve napram Jugoslaviji, se sedaj izraža zelo miroljubno, tudi z Bolgarijo je razmerje popolnoma mirno. Tudi ni nikake nevarnosti, da pride v konflikt z Nemčijo ali Italijo.

V notranjem življenju je narod seveda nekoliko zaskrbljen in se vsem zelo mudi dvigati prihranke. V bojazni za bodočnost preprosti ljudje menijo, da je denar najbolj varen v lastnih rokah. Nevarnost, ki je vladala v maju in pozneje, se je sedaj že pomirila. V političnem življenju pa dvigajo glavo dvojni elementi: komunisti, pri katerih se zbirajo vsi pustolovci in nemurji, kjer vohajo za dobičkom in častjo narodni izdajalci. Na hvalo je pa narod politično že dovolj zrel, da razume, kako si bo zagotovil boljše bodočnost.

Važen dogodek je bil razpustitev frimasonske lože, v katero so bili vpisani celo mnogi vodilni možje in celo aktivni ministri. V zvezi s tem so bile tudi nekatere spremembe v vladi. Preizkava proti članom lože, ki je trajala več dni, je pojasnila marsikaj in je prišlo na dan, da je prav po njenem delu bilo onemogočeno, da še ni ustanovljena "slovenska banovina" v enakih pogojih kot jih imajo Hrvatje.

✦ **Iz črnega vrha** zvemo, da je umrl v Gorici Valentin Rudolf, star 76 let. V mladih letih je bil mitničar v šturjah, pozneje pa znan lesni trgovec v Gorici.

Vspenjača na Sveto goro še ni stekla. Vojska jo je zadržala.

✦ **Župnik Anton Zore**, ki je dolga leta vodil Mirno peč na Dolenjskem je zatisnil oči. Blagi duhovnik je bil zelo delaven in nadvse priljubljen. 33 let je župnikoval v Mirni peči. 20 maja je odpotoval po zasluženem plačilo.

V Kranju je preminul Stanislav Pollak, tovarnar in veleposestnik.

V Planju na Soči je že skoro dograjena druga velika električna centrala.

Na slikarski razstavi v Benetkah je razstavil Maksim Sedej svoja dela, kot najbolj izrazit predstavnik sodobnega slovenskega slikarstva. Mladi umetnik je doma iz Žirov.

Rimske Toplice (Terme Romane) pri Trzinu obnovljene. Ob državni cesti, ki pelje iz Trzinca proti Trstu na morskem obrežju pred izlivi Timava so že pred svetovno vojno stale Rimske Toplice, ki so slovele po zdravilni vodi svojih studencev, polnih številnih rudniških snovi. Toplice so bile znane že stari Rimljanom. Rimski zgodovinar Plinij jih omemja in hvali njih terapevtsko moč. Predvojno zdravilišče je uživalo svetoven sloves in so ga obiskavali bolniki iz vseh evropskih držav. Prikupno novo zdravilišče, ki je bilo 9. maja po 25 letih zopet otvorjeno in je začelo na binkoštni ponedeljek obratovati, bo brezdvomno tudi sedaj privabilo mnogo obiskovalcev v naše kraje.

Prekmurje je obiskal Klub naravoslovcev ljubljanske univerze. Izlet je organiziral Bogojanec Prša Andrej, ki v Ljubljani študira. Namen izleta, katerega se je vdeležilo 18 oseb, je bil študirati drobno živalstvo v Prekmurju in so nabrali ce-

le zbirke polžkov in žužkov in vsakojakih živalic na svojem potu od Črensovcev, skozi Hotizo, Turnišče, Renkovec, Rašice, Ivance, Buzonski mlin, Rakičan do Sobote, kjer so prenočili v Delavskem domu. Naslednji dan so šli proti Hodošu; bili pri maši v V. Dolencih, kjer so prišli ravno prav, da so celo pri maši zapeli. Skozi Šalovce dalje v Križovce in nazaj v Soboto. Z izletom so bili zelo zadovoljni.

V Lendavi se je vršila obsežna vinska razstava v maju. Pokazala je, da ima tudi Prekmurje dobra vina.

Sobota. Šoštarški ceh si je nabavil novo zastavo, ki je bila blagoslovljena 5. maja. Na zastavi sta Sv. Mikloš in sv. Ana. — V grajskem drevedu je bil odkrit spomenik prekmurskim književnikom.

V Tišini so imeli cerkven koncert v počastitev prevz. g. škofa, ki so obiskali naš kraj na risavski pondeljek. — Na binkoštno nedeljo so nastopili s koncertom bivši gojenci ljubljanske gluhotonice. — Za kaplana so bili imenovani novomeški Gutman Jožef.

Črensovci. V Muri je preminul Kustec Matjaš, dober krščanski mož. Ne ve se, kaj je bilo vzrok njegovi nesreči. — Poročila sta se Fran Jožef in Žerdin Marička, oba vneta prosvetna delavca.

V Hotizi so imeli na Risale zelo ljubko "Matersko proslavo".

V Kobilju je bila zdana mladenka Kerčmar Kristina s Hiršel Jožefom, trgovcem iz Strigove.

Pri Sv. Sebeščanu so imeli veliko skrb, kako bo z firmo, ki se je vršila 17. maja, ker je bil župnik pozvan prav tedaj na orožne vaje. Menda je bil na prošnjo rok odgoden na poznejši čas.

Na Zaplazu na Dolenjskem, znameniti božji poti se je 19. maja zbrala velika množica naroda na mirovnem romanju. Od župne cerkve na Čatežu se je razvila dolga procesija, ki je goreče molila in prepevala k Kraljici miru.

Jože Lavrencič znameniti slovenski pisatelj, autor Trentarskega študenta je slavil 50. letnico v Ljubljani v Rokodelskem domu, kjer so mu priredili lepo proslavo iz njegovih pisateljskih del.

Goriškim češnjam je letos napravil veliko škodo mraz, tako da so prišle prve na trg komaj za Binkošti. Tudi pedic, mal črviček, je napravil mnogo škode.

V Gorici je imela dan bridkosti in veselja mladi 6 letnega Bruneta Plesničar. Tega sinčka ji je isti dan povozil do smrti kamijon, ko je ona povila drugega sinčka.

Idrija je dobila novo pokopališče, ki je bilo otvorjeno s 1. junijem. Stane 400.000 lir.

Soboški pevski zbor, ustanovljen komaj pred letom je že zaslovel po deželi, 18. maja je ta zbor obiskal Gornjo Radgono, kjer je nastopil v prosvetni dvorani. Ta je najboljši mešan zbor v Prekmurju.

V Veržaju so 19. maja odkrili spomin-ske plošče zgodovinarju dr. Kovačiču in Pušenjaku na njunih rojstnih domovih.

Slovenska knjiga v 10 tujih jezikih. To je "Kristus kralj", ki jo je spisal Janez Kalan sam najprej po nemško. Izšla je že v sledečih prestavah: češko, poljsko, slovaško, hrvaško, italijansko, francosko, angleško madžarsko. Sedaj je že vse gotovo tudi, da izide španska izdaja v Madridu ob priliki kongresa Kristusa Kralja v Zagorju.

V Zagradcu na Dolenjskem bo blagoslovljen 16. avg. po napovedi nov prosvetni dom, ki nosi ime po znamenitem sloven-

skem politiku izpred vojne Ignaciju Zitniku, ki je bil velik prosvetni delavec ob rajnem dr. Kreku.

V Ljubljani pa se namerava velika prosvetna slovesnost in za letos največja slovenska prirediteljska splošna blagoslovitev temeljnega kamena **Slovenskega prosvetnega doma**. Napovedana je ta slovesnost za 15. avgust.

Liga dostojnosti je bila ustanovljena v Ljubljani. Njen namen je zlasti začeti neizprosen boj proti bogokletstvu, grdi razvadi, upeljani med Slovence od sosedov.

Cerkev na Ptujski gori, ki slovi kot najlepši gotski spomenik v Sloveniji, se bo letos obnovila, kakor je sklenila umetniška komisija, ki je imela to nalogo.

Punčec, znani teniški prvak Jugoslavije se je vrnil iz svoje turneje, na kateri je prepotoval 80.000 km dalje. Povsod je dosegel zavidljive uspehe. Bil je tudi na Japonskem. V Argentini je bil lani.

Askerčev dom v Rimskih Toplicah na štajerskem, kjer je bil rojen ta odlični slovenski pesnik je bil odkupljen za javno zbirko na pobudo Ciril Metodove družbe Sv. Peter v Ljubljani. Slovesnost se je vršila v majniku ob veliki vdeležbi naroda.

Novo mesto se po pravici postavlja kot središče dolenjske prosvete, kar je dokazalo z zelo uspešnim koncertom kapiteljskega zbora in s prosvetnimi nastopi, med katerimi je bila posebno pohvaljena spevoigra "Sree in denar".

Kranj tudi dobiva novo lice. Jelenčev klanec bo močno znižan; spuščati se bo začel že pri gimnaziji. — Nova cesta bo tlakana s kockami in bo s tem dokončano veliko delo na gorenjski cesti. Asfaltirana bo tudi cesta Kranj-Britof in Kranj-Kokrica. — V Čirčičah že raste velikopotezna zgradba mlekarstva zavoja. — V mestu grade novo kopališče, pošto palačo, obeta se gradnja tekstilne šole, palače borze dela in nove orožniške postaje.

V Soboti je stal pred sodiščem Potočnik Ludovik iz Grezovčaka radi dvojnega umora v Ljutomeru na veliko soboto po vstajenski procesiji.

V Lendavi je že kupljen svet za postavitev obrtniškega doma.

✦ **V Mačkovcu** je umrl 4. maja na širo no spoštovani **Adam Gomboc** star 72 let. Od 7 otrok, ki za pokojnim žalujejo, sta tukaj dva sinova in 3 hčere, ki vsi živijo na Avellanedi. Izrekamo jim iskreno sožalje. Komaj bo dve leti, ko so izgubili mater, zato jih je še bolj bridko zadela izguba ljubega očeta. Maša za pokojnega je bila 14. julija na Avellanedi.

V Dolnem Lakošu se je nevarno obstrčil s staro puško Seči Jožef.

Bistrica. Sojena sta bila Gjorek Martin iz D. Bistrice, 260, in Lebar Štefan iz Sr. Bistrice, 49, ker sta napadla pri Bedjaju na D. Bistrici Dominko Martina in ženo Ano.

V Kobilju je umrla Kata Šabjan, verna žena in dobra mati.

Beltinci. G. kaplan Ciglar Alojzij so bili po 8 let službe premeščeni za provizorja k sv. Jurju ob Pesnici. Bili so jako priljubljeni. Na njihovo mesto pridejo Piki Adolf.

Renkovci bodo imeli 11. avg. novo mašo, ki jo bodo imeli salezijanec **Magdič Ivan**. So to že tretji mašnik iz te vasice.

✦ **Umrli** je besniški župnik **Franc Pokorn**, ki je užival zaslužni pokoj v Ljubljani. 41 let je bil za župnika v Besnici, pri Kranju, kjer je bil ne le vnet dušni, ampak tudi vnet zgodovinar in sloveč pridigar. Star je bil 79 let.

Dva nova kanonika, s častnim naslovom je dobila Ljubljana v osebah znane profesorja svetega pisma dr. Snoja in dekana Valentina Zabreta. Oba sta zelo znana slovenski javnosti. Prvi kot znanstvenik in poljudni pisatelj, ki je mnogo pisal o svojih potovanjih po sveti deželi, drugi pa kot znamenit naroden in kulturni delavec, ki že dolga leta deluje uspešno kot župnik v delavskem šent Vidu nad Ljubljano.

Dr. Korošec prosvetni minister. V nevarnih časih, ki jih domovina preživlja, potrebuje na svojem krmilu najposobnejše može. Minister dr. Korošec, ki je po ljudski volji zastopnik in vodnik vsega naroda, se je umaknil iz vlade, toda na pritisk regenta princa Pavla in najodločilnejših osebnosti jugoslovanske politike, je moral spet iz svojega zatišja in je prevzel resor prosvetnega ministerstva, katerega je doslej imel Božo Maksimovič. Posle je prevzel 28. junija.

Znamenita obletnica je bila 27. junija, ko je preteklo eno leto, odkar je bil dosežen blagodejni sporazum med predsednikom vlade dr. Cvetkovičem in dr. Mačkom, zastopnikom Hrvatov. Ta pomembni dogodek jenajveč doprinesel, da se vojna vihra ni še zanesla v Jugoslavijo, zato so dogodek seveda tudi na primeren način slavili.

Jugoslovanska ladija Labud je izginila v valovih rokavskega preliva (La Manche). Ta tovorna ladija je vozila iz Južne Afrike na Liverpool in je zadel na mino. Brodolomci so se rešili na Irsko.

Nov most čez Tiso. Med jugoslovansko Bačko in Banatom je potreben še en most, ki ga bodo zgradili 37 km nad izlivom Tise v Donavo.

Savo bodo regulirali pri Sv. Jakobu pri Ljubljani. Dravska banovina je odobrila kredit 900.000 Din v ta namen. Država da 55.000 Din.

Jubilejni občni zbor Zadružne Zveze, se je vršil v Ljubljani. Bila je to proslava 40 letnice slovenske Zadružne Zveze, katere so se vdeležili zastopniki vseh združenih skupin iz države. Zborovanje je otvoril dr. Korošec, ki je predsednik Zadružne Zveze in tudi celokupnega Združenega Saveza v Jugoslaviji.

Hrvatska banovina je dala v promet lastne poštne znamke.

Poplave so letos povzročile po uradni cenitvi 303 milijone Din škode, v kolikor je bila prijavljena.

V Mariboru se bo zgradilo novo splotje za gimnazijo.

Matija Malešič, priljubljen ljudski pisatelj je umrl 27. junija v Škofji Loki.

Ljubljana dobi še en športni stadion, ki ga zgradi železniški klub Hermes. Stal bo poleg stadiona Ilirije.

Ante Pavelič, ki je deloval v Italiji vedno kot organizator revolucionarnih elementov, ki so hoteli razdreti Jugoslavijo, je svoje delo dokončal. Baje je izvršil samomor, ker so ga nameravale italijanske oblasti izročiti Jugoslaviji.

✦ **Nikola Crnogorčević** je odpotoval v večnost. Ta odlični mož naše jugoslovanske kolonije, je bil desna roka Mihanočeva. 50 let je tega, ko je prišel sem iz Boke Kotorske in neumorno deloval, da je Mihanovičovo podjetje rastle in narastle v velikansko silo, ki prevaža ljudi

in tovore po širnih vodah Argentine pa tudi čez daljna morja. Oni dan je slabotnega starčka treščil na tla omnibus in je v 24 urah na poškodba umrl.

✦ **Jože Tuntar** bivši socialistični poslanec v Rimu je dokončal svojo življensko pot v svoji hišici v Villa Devoto. Radi posledic političnih komplikacij, ki so sledile znanemu umoru socialističnega poslanca Matteottia, se je moral Tuntar umakniti iz domovine. Tukaj je živel skoro neopažen, ker je bil pod stalnim nadzorstvom italijanskih detektivov. Sem pa tja je napisal kak članek za Critico. Poznan je bil ne le po Goriškem, temveč tudi nižje v Italiji. Tukaj zapušča ženo in sina.

V Mariboru je železniški promet dosegel višek, ki ga železna cesta zmore. Vozi jo brezkončni vlaki v Italijo nemški premog in ogerske prašiče, žvino in žito.

V Predgradu ob Kolpi je bila obnovljena cerkev sv. Boštjana.

V Verdu pri Vrhniki je dopolnil zdrav 94 let življenja Karel Žitko.

Šentjernejski župan Vide je doživel izraz spoštovanja in priznanja za svoje javno delo oni dan, ko je dočakal 50 let svojih dni. Že zgodaj se je podal v javno delo in ima tudi kaj uspehov pokazati.

V Dolenjskih Toplicah pridno giblje fantovski odsek, ki je priredil oni dan igrico v slovo trem članom, ki so šli k vojakom.

V šmartnem pri Litiji je organiziral Higijenski zavod zelo uspeli higijenski tečaj. Zaščitni sestri sta obiskovali tudi ljudi po vaseh in nudili pouk in pomoč zlasti materam z dojenčki.

Litija je dobila protijetični dispenzar. — Banovinska elektrika je obstala sredi pota. Transformator je žegotov, elektrike pa le še ni. Pa bo kmalu.

✦ **Hinje**. Invalid Blatnik Frane, veren mož, ki je komaj z bergljami malo gibal, pa ni nikoli zamudil k maši iz eno uro oddaljenega Viseja. Oni dan se je domov peljal, pa so sekondji splašili in je na posledicah teškega padea umrl.

Na Homcu pri Kamniku so imeli v majniku misjon, ki je bil prav v dnevih prvega misijona tamkaj, ki je bil tudi v binkoštnem tednu.

Bogojina. Dne 28. aprila je bila ustanovljena krajevna kmečka zveza. Na ustanovnem obnem zboru smo imeli izvrstnega govornika profesorja Potokarja, ki nam je v lepih besedah razložil pomen kmečke zveze v današnjih dneh. Izvoljen je naslednji odbor: načelnik Frane Šabjan, podnačelnik Ivan Casar, tajnik Frane Horvat, blagajnik Jožef Vogrin, predsednika Štefan Puhar in št. Pučko, razsodišče: Karel Šumak, Štefan Berden in Frane Oslaj.

Dve tri iz Korotana. Izšla je naredba, ki pravi, da je vsak posestnik s posestvom nad 5 ha dolžan dovoliti preiskavo svoje obdelane zemlje. Posebni strokovnjaki bodo preiskovali sestavine tal vsaj na vsakem hektarju obdelane zemlje. Namen te preiskave je v tem, da se določijo pomanjkljive sestavine zemlje in da se bo pozneje lahko odredila primerna pomoč. — Otvorjeni so bili zopet nemški otroški vrteci v Medgorjah, Bilčovsu, Žreleu, Škocijanu, pri Božjem grobu, v Zvabeku in Galiciji. — Koroška prednjači po številu rojstev pred vsemi deželami Vzhodne marke. Razmerno visoko je število nezakon- skih otrok, katere označuje celovski "Grenzruf" kot "predzakonske", češ da se predvsem v južnem delu dežele sklepa-

jo zakoni šele po prvem ali drugem otroku.

Zlata poroka. Na Volarjih pri Tolminu sta 7. maja obhajala zlato poroko Ivan Gabersček in njegova žena Marija Kana- lec. Poročila sta se dne 7. maja 1890 pred oltarjem M. B. na Ilovici, zlato obletnico sta praznovala pri podružnici na Volarjih, kjer je slavljeneec ves čas življenja strežnik in cerkovnik. Za to izjemno priliko je prišel tolminski g. dekan msgr. Vodopivec maševal na Volarje.

Popolna medicinska fakulteta na slovenski univerzi. Po dolgem boju je bilo slednjič ustrezno zahtevi vsega sloven- skega naroda. Z uredbo ministerstva je bilo odločeno, da se ustanove postopoma peti do desetga semestra medicinske fakultete v Ljubljani. Doslej je imela Ljubljana samo štiri semestre in so po dve- letnem študiju morali zdravniški kandi- dati naslednje šole nadaljevati v Zagre- bu ali v Beogradu.

Nov pariški nadškof imenovan na me- sto pokojnega kardinala Verdierja, zna- menitega apostolskega moža, je dosedanji nadškof v Reimsu, kardinal Suhard, tudi mož, ki ima široko srce za potrebe moder- nega časa in delavskih stanov.

Brezmesni dnevi v Jugoslaviji so torek in petek. Te dneve je prepovedano pro- dajati meso in tudi v gostilnah se ne mo- re naročati. Cena mesu jeznatno porastla in so bolj vrste govejega mesa po 16 Din, svinjsko po 18, slanina pa po 20 Din kg.

V Italiji so brezmesni dnevi: sredo, če- trtek in petek.

✦ **Na Slapu** pri Vipavi je dokončal svo- jo pot 76 letni Jožef Židanik. Veliko spo- štovanje so mu vsi izkazali tudi na zadnji poti.

✦ **V Vrhu** nad Kanalom je umrl Miha Bueck.

✦ **V Ozljanu** je legel v grob 21 letni Venčko Špacapan.

✦ **Iz Trebč** zvemo, da se je ponesrečil v Trstu, kjer je zidal Andrej Kralj, ki je zapustil vdovo s 4 otroci.

✦ **V Gorinji Kanomlji** je umrl 82 letni Franc Gnezda (striček). — Vnela se je obleka 4 letni Rozalki Erjavec in je ope- čena umrla.

✦ **V Rožni dolini** pri Gorici je umrl go- stilničar Batič.

V Idrijski okolici še vedno iščejo pre- moga. Posebno veliko upajo najti v Stop- niku.

✦ **V Pevmi** pri Gorici je umrl 70 letni Anton Furlan, dober oče in duša posojil- nice. Pogumen je bil tudi kot občinski odbornik.

V Krminu je bila velika vinska razsta- va, na kateri so dobili odlikovanja mnogi slovenski vinarji. Tako so dobila prizna- nja mnoga briška in vipavska vina. Odli- kovani so bili: Josip Mrevlje iz Dornber- ga, Lovro Toroš iz Medane, Henrik Perin iz Medane, Anton Sirk iz Višnjevika, Leo- pold Toroš iz Medane, Franc Vodopivec iz Dornberga, Andrej Vodopivec iz Dorn- berga, Franc Sinigoj iz Dornberga, Franc in Karel Obljubek iz Krasnega, Ernest Pahor iz Prvačine, Franc Berce iz Dorn- berga, Ivan Gregorič iz Prvačine in Ivan Kavčič iz Mirkna. Odlikovani sta bili tu- di Kmetijska zadruga v Fojani in Vinska klet v Vipavi.

V Zalogu pri Postojni so potegnili iz vode Antona Grečino iz Vel. Otoka, ki je vtonil že pred meseci.

Sežana. Trebižanu iz Orleka so se spla- šili voli in se je mož močno ponesrečil.

✦ V Ajdovščini je umrl Avgust Lulik, znani ajdovski poštar. Star je bil 90 let.

✦ V Vel. Otoku pri Postojni je umrl znani Josip Jurea.

Na Lonjer pri Trstu je prisvetila električna.

V Vojsčici je stara granata močno poškodovana 39 letnega Eduarda Juren.

Vojna ladja "Ljubljana", ki se je potopila, je bila srečno dvignjena in je sedaj že na popravilu v Tivatu. Poškodbe niso zelo velike.

Streliška je ubila kravo in zažgala hlev in gospodarsko poslopje posestniku Ivanu Mačku v Starih Beznovicah v Prekmurju.

Letošnji zlatomašniki v Juljski Krajini: msgr. Ignacij Valentinčič, stolni kanonik v Gorici; dekan Jakob Rejcek, ki živi sedaj v pokoju na Ajševici pri Gorici; župnik Dominik Janež, ki pastiruje že dolgo vrsto let v Studencu pri Postojni; župnik Alojzij Lojč, ki služi na Banjšicah. Kolikor smo mogli dognati, bodo novi zlatomašniki praznovali svoje pomembne slovesnosti večinoma šele v septembru.

Televizija, to je prenos slik po radiju je glavna skrivnost bodoče civilizacije. V Nemčiji je ta iznajdba najbolj napredovala. Praktično bodo oddaje

spčetka lahko sprejemali samo Berlinčani, kajti ultrakratki valovi, ki prenašajo prizore in zvoke, imajo v primeri z navadnimi valovi zelo omejeno polje razširjanja, komaj 50—100 km od oddajne postaje.

Avto je zgorel Matiji Merhar iz Prigorice pri Ribnici, 16. junija na potu v Mendoza, kamor je vozil neke žurnaliste iz Comodoro Rivadavia. Moč je ob vse. 13 let dela, 6000 pesov vrednosti — vse je zgorelo.

Omčinske volitve na hrvaškem 19. maja so dale zmago v 425 od 625 občin Hrv. Selj. stranki.

30. junija so bile v Buenos Airesu otvorene slovesnosti 1300 letnice, odkar so Hrvatje sprejeli katoliško vero.

Na Vitovljah se je na Binkošti zbralo 2000 romarjev.

Kostanjevica pri Gorici je 19. maja praznovala 300 letnico cerkve.

✦ V Bogojini je umrl 23 letni Šabjan Franc. Blagi mladenič se je bolan vrnil od vojakov. Bil je zelo priljubljen.

LISICA ZVITOREPKA

MEDVED V PASTI.

Ko se je odpočil, je loputnil nekolikokrat s svojo debelo pestjo po vratih, da so kar zašklopotala in zaškripala v stozrih. Nato je glasno zaklical: "Le brž odpri, Zvitorepka, če si doma! Jaz sem, Miško, ki te kličem. Moj bratran, kralj Miroslav, me je poslal, da te pozovem na kraljev dvor na zagovor. Smrtna kazen te zadene, tako, je prisegel kralj, ako se ne pokoriš njegovemu povelju in ako se ne podvržeš sodbi, kakršna je zapisana v naših postavah. Ako se hočeš protiviti, te čaka nateznica in vislice; zato ti svetujem, Zvitorepka, da se kar nič ne obotavljaš in se hitro odpraviš z menoj na kraljev dvor!"

Zvitorepka je slišala vse, besedo za besedo; zakaj ždela in prisluškovala je pazno v svojem gradu. "Ako mi je sreča kolikaj mila", je mrmrala sama pri sebi, "posvetim ti, teleban neotesani, da boš vse žive dni pomnil svoje prešerne besede! A treba je vendar, da vso stvar poprejem nekoliko premislím."

To sklenivši, se je lisica umaknila globlje v trdnjavo in je premišljala, kako bi medveda pošteno izplačala, ne da bi sum letel nanjo. Kmalu je bil načrt v njeni glavi gotov. Toda preden ga jela izvrševati, je stopila k stranskim vratom gradu in je skrbno oprezovala po okolici. Prevejanka ni docela zaupala medvedu in se je bala, da ne bi bile morebiti z njim v spremstvu še druge živali kje v zasedi. A kmalu se je prepričala, da je bil njen strah prazen in da ji ne preti nikakšna nevarnost.

Zvitorepka je zato stopila iz svoje trdnjave in sladko izpregovorila: "Zdravstvujte, ujec Miško, in ne zamerite mi, da ste morali malce čakati! Opravljala sem pravkar svojo večerno molitev; saj veste, da je treba najprej zadostiti verskim zahtevam in potem šele misliti na posvetne stvari. Torej še enkrat: pristržno dobrodošli in za Vaš blagi nasvet iskrena zahvala! Prav rada se odzovem Vašemu dobrohotnemu pozivu in Vas pospremam na

kraljev dvor, in to tem rajši, ker bom v zaščiti Vašega blagorodja, gospod Miško. Dobro vem, da Vaša beseda veliko zaleže pri kralju. In prav zato me še posebno veseli, da ste se baš Vi potrudili k meni in se niste ustrašili dolgega in težavnega pota. O joj, mokri pa ste, kakor da Vas je ploha ujela; prav po medvedje se potite! Ali ni mogel naš gospod kralj nikogar drugega poslati na dolgo pot kakor Vas, ki ste najplemenitejši in najimenitnejši izmed dvorjanikov? Meni je seveda to le v veliko čast in mi utegne vrhu tega še posebno koristiti; zakaj Vaša naklonjenost mi bo velika zaščita na dvoru. Sicer bi pa bila tudi brez Vašega obvestila prišla na kraljev dvor. Namenila sem se, da jutri odpotujem navzlic temu, da sem bolna in se vsa tresem od slabosti; zakaj te dni sem si s slabo jedjo pokvarila želodec!"

"Kaj pa si použila takega?" vpraša radovedni Miško.

"Ljubi ujec, saj mi ne morete pomagati, če Vam tudi povem!" zatarna lisica. "Eh, slaba in borna mi je hrana, ki ob njej živim! Pa kaj hočem, boren siromak se ne more mastiti kakor grof in se mora pač pitati s tem, kar mu pride v usta. Te dni mi je pošla vsa druga hrana in zadovoljiti sem se morala s strdjo. Strd je sicer slastna, ali ne vem, kako je to: kadar se je najém, me ščiplje in zavija po trebuhu, da je joj!"

"Béži, béži, ljuba strina!" zagodrnja Miško, mlastajoč z jezikom in željno se obližujoč. "Ali ti je tako malo mar sladke strdi? Saj je to vendar slaščica, da je ni druge take! Zvitorepka, ljuba mila Zvitorepka, priskrbi mi vsaj nekoliko obližkov strdi; mesece in mesece je že nisem okusil. Vse svoje žive dni ti bom hvaležen, ako mi priskrbiš te okuse slaščice!"

"Ujec," odvrne lisica, "zdi se mi, da norce brižete; to pa res ni lepo!"

"Da bi norce pasel? To pa že ne, sam Bog mi je priča, da ne! Prav nič se ne norčujem."

"Ako je Vaša resnična želja, gospod

Miško, in ako Vas res miha se malce posladkati s strdjo, no, le kar povejte, zakaj prav veselilo bi me, ako Vam morem s čim postreči!"

"I kajpak, da jo imam rad, neizrečno rad", zatrdi medved: "če bi imel vso strd, kar je je tukaj od nas pa noter do turške meje, vso bi polizal, primaruha, vso do zadnje kapljice!"

"Bogme, še danes se je boste preobjeli, ljubi ujec", odvrne Zvitorepka. "Pol ure hoda odtod stanjpe kmet, Kozoderec po imenu. Ta ima toliko strdi, da bi je sedem let ne spravil pod streho. Ako se smem nadejati Vaše naklonjenosti in ako mi obljubite, da izpregovorite pri svojem bratranu, pri našem častitem kralju, kako besedico záme, Vam drage volje pokažem pot do strdi."

Medved je to lisici z veseljem obljubil; zakaj po strdi je neizrečno hrepenel. Sline požirajoč je torej dejal: "Le pokaži mi pot, strina; vse žive dni ne pozabim tvoje dobrote! Toda strdi mora biti res veliko, veliko da se je dosita najem."

"Le kar z menoj, ujec Miško, strdi Vam ne bo premalo! Sicer pojdem tako daleč težko pešice, toda ljubezen do Vas preмага vse težave, posebno pa še, ker si s svojim trudom pridobil tako imenitnega zagovornika na kraljevem dvoru. Še danes zvečer boste do grla siti strdi in zapomnite si to večerjo vse svoje življenje."

Tako je govorila Zvitorepka, a potihoma je mislila na udarce, ki so čakali medvedove grbe.

Zvitorepka jo je plela naprej po kolo vozu, a v sled za njo je šel v cene Miško, nič slabega sluteč. Kmalu sta dospela do tince je že pocmakaval, veseleč se svoje najljubše jedače. Zaupni "medved" ni prav nič slutil, da bo šlo njegovo veselje po vodi.

Kozoderec, ki je bil spoštovan tesar in poleg tega tudi čebelar, je bil že legel spat; zakaj stemnilo se je že bilo in noč je legla na zemljo. Zvitorepka in Miško sta zato brez skrbi stopila na dvorišče.

Na tleh je ležalo ogromno hrastovo deblo. Kozoderec je bil po tesarškem načinu zabil vánje dve gladki zagozdi, da bi hrast razklal. Na gornjem koncu je deblo že režalo za čevlji široko.

"Čujte, ljubeznivi ujec," pravi Zvitorepka, "v temle votlem drevesu je toliko strdi, da bi nihče ne verjel. Le vtaknite svoj gobec globoko v razpoko, a premagujte kolikor mogoče svoje želje in ne jejte preveč, zakaj drugače bi se Vam utegnili slaba goditi, kakor se je meni."

A Miško odvrne nato: "Le nikar ne skrbi preveč, lisičica! Kaj meni, da sem res tak požeruh? Saj vem, da je zmernost najboljše zdravilo."

"No, že vidim, ujec", odgovori lisica, "Vam ni treba nikakršnega pametnega sveta."

Tako se je dal medved zvoditi za nos in je vtaknil glavo noter do ušes v razpokino; vrhu tega je še segel z obema rokama globoko v počeni les. Lisica se je medtem tudi lotila svojega dela in je okrenila in izvlekla — trudila se je seveda močno — obe gladki zagozdi, ki sta tičali v deblu. In Miško je bil ujet v precep, ki ga je držal tako silno, da se ni mogel izmuzniti ne z zvijačo ne s silo. Glava in prednji nogi sta mu bili priškrnjeni v debelem hrastu in ta se ni dal omečiti, čeprav je medved javkal in prosil. Junak Miško je bil sicer neustrašen in močan, da mu ni bilo vrste, toda kaj mu je hanilo zdaj vse to! Njegova moč ni bila zvijači kos. (Dalje sledi)

Kako je razdeljena industrija po Sloveniji

Celotna slovenska industrija šteje po zadnjih podatkih 1601 podjetje in zaposluje 65.825 delavcev; povprečno zaposluje podjetje torej po 41 delavcev. Te številke pa obsegajo res večja industrijska podjetja, ki zaposlujejo več kot 5 delavcev. Tudi se nanašajo te številke na podjetja, ki zaposlujejo v stalni meri približno isto število delavstva in tako slučajni ali pa manj kvalificirani delavci ne prihajajo v poštev. Po teh številkah sodeč bi pravega industrijskega delavstva v Sloveniji ne bilo še preveč in vsaj ne bi moglo deželi jemati njenega poljedelskega značaja. Toda med kineti samimi prevladuje pri nas malo kmečko posestvo, ki le redko in s težavo vzdržuje svojega lastnika in njegovo družino. Člani takih vaških družin se morajo čisto preživljati z delom v drugih vrstah narodnega gospodarstva; odstotek te udeležbe pa še ni nikjer vračunan.

Koncentracija, to je zbiranje industrije in obrti, je v Sloveniji močno izražena ravno ob železniških progah. Nič manj kot 1499 ali 93.6% vseh obratov in 64.142 ali 97.4% vseh delavcev je nastanjenih v bližini železniških prog. Na obrt ali industrijo, ki leži vstran od proge, odpade torej samo 102 ali 6.4% vseh obratov in 1683 ali 2.6% vseh delavcev.

Hrbenice vse te industrije pa tvorijo nekdanja južna železnica Maribor—Rakek in Zidani most—Zarech ter gorenjska in kamniška železnica. Ob južni železnici je nastanjenih 908 ali 56.7% vseh obratov in 36.273 ali 55.1% vseh delavcev Slovenije. Ob gorenjski ter kamniški progi je 323 obratov ali 20.1% vseh obratov in 17.962 ali 27.3% vseh delavcev. Ob teh treh progah je nastanjenih skupno 76.8% vseh obratov in 82.4% vseh delavcev. Če pa delimo število obratov in delavcev z dolžino proge, izraženo v kilometrih, dobimo naslednje številke: južna železnica ima 3.5% obratov in 138.9 delavcev na km, gorenjska ter kamniška skupaj na 1.9% obratov in 107.3 delavcev na km. Ozemlje ob južni železnici jetorei boli industrializirano kot pa pas ob gorenjski kamniški progi.

Ostale proge v Sloveniji si slede v tem redu: progi Celje—Dravograd 0.5 obratov in 29.4 delavce na km proge. Ob progi Pragersko—Gornja Radgona—Murska Sobota in Dolinja Lendava 0.4 obratov in 12.2 delavcev na km proge. Dolenjske proge 0.4 obratov in 9.2 delavce na km proge. Ob koroški progi 0.3 obratov in 23.1 delavcev na progovni kilometer. Proga Grobelno—Rogatec 0.3 obratov in 11.8 delavcev na km proge.

Južna železnica teče v Sloveniji po starodavni poti iz Srednje Evrope ob vzhodnem robu Alp na Jadran. Ta proga je kot prva na slovenskem ozemlju stekla v letu 1857 do Trsta. Do leta 1846 je bila izgotovljena do Celja, do leta 1849 pa do Ljubljane. Po njej so sčasoma prišli v našo deželo ceneni industrijski izdelki iz se-

I z Z b i r k e V i g i l o v e :
V I D A E S P I R I T U A L

Imaš telo in dušo! Telo moraš čuvati po vseh zdravstvenih predpisih: za kožo skrbiš s snago; za želodec z redno prehrano, z zmernostjo in zdravo izbiro jedi; za pljuča skrbiš prav če dihaš s polnimi pljuči svež zrak.

Tudi duša ima svoje zdravstvene zahteve: misliti ne smeš nedostojno; ne smeš se predati slabim čustvom; umeti moraš pravo ponižnost in pokorščino; dvigniti se k Bogu z zaupno molitvijo.

vernih dežel nekdanje Avstrije in osvajali slovenski trg. Slovenska preprosta obrt je začela pešati in slovenska delovna moč je postala cenena in industriji na razpolago. Največji industrijski središči sta postala Maribor in Celje, dočim je Ljubljana poleg industrijskega središča postala tudi središče trgovine in uprave. Ob tej progi leže največji slovenski premogovniki Trbovlje, Hrastnik in Zagorje.

Gorenjska proga pa teče ob poti, ki je vodila iz zapadne Evrope na vzhod. Sverni kot te proge je bil po delih v starih železarskih delavnicah primeren za to, da se tam razvije središče našega največjega težkoin-
dustrijskega podjetja. Ob vseh teh treh najvažnejših slovenskih progah, ob južni železnici, ob gorenjski in kamniški progi se je kmalu raztegnilo močno omrežje elektrifikacije: po vojni je to omrežje močno vplivalo na to, da se je lahko razvila tekstilna industrija.

Industrializacija pa je najmanj prodrla na Dolenjsko, v vzhodno Štajersko in v Prekmurje. Dolenjska je bila v prometnem oziru dolgo zelo zapostavljena, prav tako pa tudi Prekmurje, ki je poleg tega del Panonske nižine, ki je izrazito agrarna pokrajina. Če je v teh predelih kaj industrije, tedaj se je ta naselila tam samo radi tega, ker je tam prebivalstvo najbolj revno in je torej delovna moč najbolj poceni na razpolago. Ob savinjski in koroški progi je sicer malo obratov, toda vsa podjetja, ki so tam, imajo značaj velikih industrijskih obratov.

Ob glavnih železniških progah leži kar 8 največjih industrijskih podjetij, ki vsa zaposlujejo po nad 1000 delavcev. Največje industrijsko središče pa je Maribor. Maribor ima 245 podjetij in 13.755 delavcev. Glavno mesto Slovenije ima 454 podjetij z 12.185 delavci (torej 209 podjetij več kot Maribor in 1570 delavcev manj kot naš severni Manchester). Nato sledi Krani, ki ima 59 podjetij s 5280 delavci. Celje 95 podjetij in 3960 delavcev. Jesenice 19 podjetij in 3907 delavcev. Tržič 27 podjetij in 2065 delavcev, Hrastnik 3 podjetja in 1534 delavcev ter Kamnik 15 podjetij in 1025 delavcev.

Po posameznih vrstah industrije, ki so zastopane v glavnih središčih naše industrije, vidimo, da so Maribor, Krani in Tržič glavna središča naše tekstilne industrije. V Mariboru odpade na tekstilno industrijo 46.7% vsega delavstva, v Kranju 69% in v Tržiču 57%. V Mariboru pride poleg tega močno do veljave še kovinska industrija, ki zavzema 25.1% vsega prebivalstva. Na tovarno gumijastih izdelkov v Kranju odpade 11.5% vseh delavcev. V Tržiču je močno zastopana tudi čevljarska industrija, in sicer je zaposlenega pri tem 24.7% vsega delavstva. Jesenice so središče naše železarske industrije, na katero odpade 92.9% vseh jesenjskih delavcev, na celotno kovinsko in strojno industrijo na Jesenicah pa odpade celo 96.9% vsega delavstva. Močno središče kovinske in strojne industrije je tudi Celje, ker odpade nanjo 47.3% v tem mestu zaposlenega delavstva. Hrastniku je vtisnila svoj pečat steklarna, kjer dela 86.8% vsega delavstva. V Kamniku zaposluje

“SLOVENSKI DOM”

VABI NA VELIKO PRIREDITEV

4. AVGUSTA ob 4 uri

v dvorani ALSINA 2832

Vprizori se nadvse priljubljena igra

“SCAMPOLO”

"SLOVENSKA KRAJINA"

Dragi rojaki, Prekmurci in Slovenci!

Ponovno se vam oglašim, da vam naznanim pol letni račun, ali kapital društva "Slovenske Krajine". Predtem sam vam že opisal natančno stanje društva, da smo pa po tistem imeli 29. junija eno malo plesno zabavo. Štera nam je napram maloj udeležbi prinesla 68 pesov čistoga donosa.

Zato se društvo toplo zahvaljuje vsem udeležencem, ka so ništerni prišli cilo iz Berissa, Floride in Sarandija. S tem so pokazali, da so za napredek našega društva. Tudi se pa zahvali vsem, ki so prispevali s prostovoljno stopnino in darovi za srečolov in šaljivo pošto. Kakor tudi našim urejenikom zabave.

Samo tak korajžno naprej! Za dobrobit vsej društvenikov.

Pol letni kapital v penezaj je 11. julija 697 pesov 30 centv. V Banco naloženi \$ 650, v društveni blagajni pa \$ 47.30. Na zadnji odborovi seji so tudi bili sprejeti ništerni novi člani s pogoji da plačajo pristopnino v smislo pravil in da se podvržejo društvenim pravilam delati za korist in napredek društva, in nej za razdor Samo s takšimi pogoji lejko postane član. Z društvenim pozdravom, vas pozdravlja vam vdani

Preininger.

Tudi prisrčne pozdrave pošiljam našemi prečastitomi Dr. Kalmari Kisilak, pa jih prosim da nam kaj pišejo v Duhovnom življenji po našem materinskem jeziki, štero bo sakši dobro misleči Prekmurec z veselim sream čteo.

KULTURNA KRONIKA

28. in 29. junija se je vršila proslava Vidovega dne v Buenos Airesu in okolici. V Rosariju se je vršila slovesnost 30. junija.

29. jun. je Ljud. Oder uprizoril Kosmovo "Morje".

30. jun. je imel "Slovenski dom" lepo zabavo, na kateri je nastopil mladinski zbor z dvema slovenskima pesmicama, kar je zbudilo posebno pozornost in pohvalo.

7. julija Cirilova nedelja s cerkvenimi lepo obiskanimi slovesnostmi dopoldne in popoldne.

"Slovenski dom" je imel važen članski sestanek v zadevi bodočnosti "Slovenskega lista", ki je zašel v nekatere težave, a z dobro voljo vseh prizadetih je bila zadeva rešena zelo zadovoljivo in bo edini naš tednik spet redno izhajal.

Obdarovanje otrok se je vršilo v šoli na Paternalu in Dock Sudu. Zbirka v ta namen je dala 765 \$. Obdarovanih je bilo 169 otrok.

13. julija je zopet začela s poročili za Južno Ameriko belgrajska radio postaja na kratke valove in sicer ob 21.55 uri vsak dan.

14. julija se je vršil prvi sestanek slovenskih podjetnikov v Buenos Airesu in zamislil načrt gospodarskega sodelovanja v prid celi naši naselbini.

20. julija se je vršila prireditev v prid bivšim borecem Španije s sodelovanjem Ljudskega odra in društva Cankar.

Predragi sestri Mariji Aniti v spomin!

Tužno je zaklenkal 18. junija zvonček misijonske cerkvice ter s svojim skromnim glasom dal na znanje samostanski družini, da je zapustila dolino solzá pre-dobra sestra M. Anita.

Skromno, tiho je bilo Tvoje življenje in prav taká Tvoja... smrt. Zaspala si, zasnula božji sen, da se prebudiš v naročju božjem...

Blagor Ti draga sestra, znala si živeti ono pravo življenje — življenje, vredno življenja in sedaj uživaš plačilo za vse skrite žrtve, ki Ti jih je dnevno nalagala dolžnost. Ni lahka življenja pot, tudi Tvoja ni bila posuta z cvetjem, a znala si zakriti vse trnje, da ne bi z svojo bolestjo ranila drugih.

Ljubila si otroke, srečna si bila med njimi, a vso svojo pozornost si poklanjala največjim trpinom — bolnikom. — Za nje si se žrtvovala, ob njih si se povživala — ob njih — povžila...

... Daleč od mestnega šuma, sredi neizmernih argentinskih planjav, na skromnem misijonskem grobišču Ti je odmenjen zadnji dom. Tam si... ne bo se dvigal nad Tvojim grobom mogočen spomenik, le lesen križ bo živa priča, da pod njim čaka ustajenja skrita žrtev ljubezni do bližnjega.

Naj Ti bo lahka tuja zemljica draga naša sosestra, a Ti v svoji neizmerni sreči ne pozabi nas, ki nam je še ostati v tej dolini solzá...

Tvoja Te nepozabna sosestra

S. M. I.

KROJACNICA

Franc Melinc

Najbolj vestno boste postreženi!

Oglasite se na Paternalu

PAZ SOLDAN 4844. Tel. 59-1356

HOTEL IN RESTAVRACIJA "PACIFICO"

ANTON BOJANOVIĆ

CHARCAS 767-9 Telef. 31-8783.

Modern hotel, zračne sobe, izvrstna postrežba, hladna in gorka kopel.

Cena 3—5 \$ s penzionom.

Blizu Retira! V centru mesta!

FRANC KLAJNŠEK

v mestu Bs. Aires edini slovenski konstruktor s firmo. Izdeluje načrte in proračune za hiše in vse druge stavbe, vodi vsa zidarska in stavbarska dela, in daje firmo.

MARCOS SASTRE 4351

Bs. Aires. — U. T. 50—0277.

Villa Devoto

Na

Banco Holandes Unido

Boste Našli

najboljšo organizacijo za varnost vašega prihranjenega denarja.

Odprite čim prej Vaš

HRANILNI RAČUN

s samo 5.— \$.

JUGOSLOVANSKI ODDELEK

BANCO HOLANDES UNIDO

SUCURSAL BUENOS AIRES

CASA CENTRAL: 25 DE MAYO 81

AGENCIA N°1: CORRIENTES 1900